

АНТРОПОСОФСКИ ВЕСТИ

БРОЙ 33
ЙОАНОВДЕН 2011
ЦЕНА: ПО ЖЕПАНИЕ

ИЗДАВА СЕ ОТ АНТРОПОСОФСКОТО ОБЩЕСТВО В БЪЛГАРИЯ

Антропософията е път на познание и себеразвитие, който обхваща сферите на философията и науката, изкуството и социалния ред, предлага духовно-научни методи за развитие на истинско осъзнаване на Реалността, дава обективно обяснение за човешката и световна еволюция. Основателят г-р Рудолф Щайнер (1861 - 1925) предоставя на всяка индивидуалност в пълна свобода обективно да изследва и провери фактите, изнесени от него за видимия и невидимия свят.

СЪДЪРЖАНИЕ:

1.	Тема на годината 2011/12 год.
3.	Пътят на Рудолф Щайнер от Кралиевац до Дорнах
5.	2011 – Годината на юбилеите
6.	Интервю с председателя на АОБ – д-р Димитър Димчев
8.	И в Стара Загора е дошъл моментът за валдорфска детска градина
9.	Открито писмо от Изпълнителния съвет при Гьотеанума
10.	Моето пътуване в България
11.	Обърнатият култ и основополагащият камък
16.	„В Търсене на Аза“
17.	Семинар по валдорфска педагогика
18.	ПОКАНА Втора национална конференция с международно участие по случай 10-годишнината от основаването на Антропософското общество в България.
19.	ПОКАНА за ЙОАНОВДЕН
19.	ОТКРИТО ПИСМО до Антропософското общество в България
20.	АНТРОПОСОФСКИ УЧЕБНИ ГРУПИ

ЕДИННО АНТРОПОСОФСКО ОБЩЕСТВО ТЕМА НА ГОДИНАТА 2011/12 ГОД. АНТРОПОСОФИЯТА - РОЗЕНКРОЙЦЕРСТВОТО НА НАШЕТО ВРЕМЕ

През 1910 г. Рудолф Щайнер оповестява новото явяване на Христос в етерния свят и представя художествено първата Мистерийна драма „Портата на посвещението“ (СС-14) с подзаглавие „Розенкройцерска мистерия“. Той продължава тази тема през следващите години, като разкрива тайната за Християн Розенкройц, основателя на розенкройцерството и великия служител на етерния Христос.

Християн Розенкройц и новото явяване на Христос в етерния свят

В двете лекции, изнесени по време на Михаилския празник през 1911 г. във връзка с учредяването на антропософския клон „Християн Розенкройц“ в Нюшател, Рудолф Щайнер разкрива за пръв път езотеричните корени на това мистично течение, които са свързани с неповторимото посвещение на неговия основател през 1250 год. Това пояснение и до днес е изключително важно за всеки, който търси потясна връзка с Християн Розенкройц.

В същите лекции Рудолф Щайнер говори как възникналото чрез това посвещение мощно етерно тяло на Християн Розенкройц продължава да укрепва в резултат от вътрешната работа на всички истински розенкройцери през вековете. В наше време то играе решаваща роля за нарастващата способност на хората да възприемат етерния Христос. Онези, които са пропити от неговото етерно тяло могат да получат такова висше духовно възприемане. „Тъкмо работата на розенкройцерите прави възможно етерното виждане на Христос.“¹

Рудолф Щайнер потвърждава един от най-важните резултати в изследванията на съвременните розенкройцери, които продължават да работят заедно с Християн Розенкройц – откритието за потока на етерната Христова кръв, която от Мистерията на Голгота тече във всеки човек от сърцето към главата му и която формира основата за възприемането на етерния Христос днес. Този факт показва, че истинското розенкройцерство придава голямо значение на новото явяване на Христос в етерния свят като централно събитие на нашето време. 2

Розенкройцерския дар

Рудолф Щайнер говори и за езотеричния зов на Християн Розенкройц, който пробужда учениците си навсякъде по света за нов живот в момент на голяма криза в тяхната биография. На тази основа е възможно човек да стане непосредствено ученик на Християн Розенкройц по вътрешен път. „Така избира той хората от своето обкръжение“ – казва Рудолф Щайнер.

В съгласие с това е опитът на Рудолф Щайнер през 1911 г. да сформира езотерична група с условното име „Общество за теософско изкуство и начин на живот“. Ако този опит беше успял, групата щеше да бъде под прякото езотерично ръководство и закрила на самия Християн Розенкройц.³ Според замисъла, работата в групата е трябвало да отразява по съвсем нов начин езотеричния принцип „Интерпретация“.⁴ Тук се взема под внимание пълната човешка свобода, за да се развият най-чистите сили на един алтруизъм, който в рамките на истинска-

та езотерика се основава върху „пълното елиминироване на всичко лично“.⁵ Именно тук лежи предпоставката за духовно сътрудничество с Християн Розенкройц. Рудолф Щайнер коментира това в края на първата лекция от цикъла, изнесен в Нюшател: „Ако станете инструмент на Християн Розенкройц, можете да сте сигурни, че и най-малката ви душевна дейност ще пребъде във вечността“.

Връзката между Духа и практическите действия

През същата година Рудолф Щайнер прави публично своето послание за етерния Христос и в книгата си „Духовното ръководство на човечеството“. Така той свързва това събитие със сегашната задача на една „нова езотерика“, която води началото си от посвещението на Християн Розенкройц и която днес има силата да получава „нови вдъхновения“ от духовния свят под формата на Антропософия или Духовна наука.⁶ Те могат не само да проникнат и одухотворят познавателните сили на човека, а да трансформират и практическите сфери на неговия живот. Рудолф Щайнер заявява: „Розенкройцерската мъдрост трябва да потече не само в главата, не само в сърцето, но и в ръцете, в нашите физически способности, в нашите ежедневни действия“.⁷

По този начин от Антропософията възникват многобройни приложни сфери, където всички области в практическия живот трябва да се подхранват от духа.

Това прави Антропософията съвременен представител на истинското розенкройцерство, с което има не само историческа връзка, а запазва и продължава да развива новите извори от духовния свят, станали едва днес достъпни за човечеството чрез потока, който се излива към нас от сферата на Михаил – Духът на съвременната епоха. „Розенкройцерството не означава пренасяне на истини през вековете, а развиване на усет за това, което всяка конкретна епоха може да донесе на човечеството от духовния свят“.⁸

Ново взаимоотношение с духовния учител

Антропософията може да се опише като съвременна, михаилова форма на розенкройцерството, която днес отваря нова бъдеща перспектива пред това окултно течение отвъд старите традиции. Затова в лекцията си „В какъв смисъл сме теософи и в какъв смисъл сме розенкройцери?“ Рудолф Щайнер заявява с пълно право за антропософите „Ние сме розенкройцерите на ХХ век!“⁹

Смисълът на тези думи днес може да се види например в новото взаимоотношение

между духовния ученик и неговия учител, който е вече приятел и водач на развиващия се човек. Това се отнася и за нашето взаимоотношение с Християн Розенкройц. „Колкото по-малко вяра в авторитета, толкова повече разбиране за Християн Розенкройц“.¹⁰ Истинското розенкройцерство добива нова сила и творчески потенциал чрез Антропософията, която му дава възможност да остане ефективно и плодотворно и след ХХ век.

Християн Розенкройц и Рудолф Щайнер

Накрая, както и по повод 150-та годишнина от рождението на Рудолф Щайнер, която отбелязваме тази година, трябва да се спомене и за неговото тясно духовно сътрудничество с великия езотеричен учител на Запада, защото то формира важна част от духовната биография на Рудолф Щайнер. Това може да се види не само в преките послания от Християн Розенкройц, които Рудолф Щайнер включва в своите езотерични уроци,¹¹ а главно в учредяването на „Обществото за теософско изкуство и начин на живот“, което според замисъла, както беше споменато, е трябвало да бъде поставено под прякото ръководство и закрила на Християн Розенкройц. Освен това фактът, че той посочва първата и втората от своите Мистерийни драми като написани „чрез Рудолф Щайнер“ потвърждава прякото сътрудничество между тези две индивидуалности.

Една година след революционните си лекции в Нюшател, Рудолф Щайнер говори в същия антропософски клон за този велик учител и за своята връзка с него така: „И този, на когото е позволено да бъде близо до Християн Розенкройц гледа с възхищение и благоговение колко точно самият Християн Розенкройц изпълнява важната розенкройцерско-християнска мисия, която му е възложена за нашето време.“¹²

През ХХ век, за изпълнението на тази важна мисия Рудолф Щайнер застава до Християн Розенкройц като негов духовен брат и съратник.

Сергей Прокофиев

Превод от английски език: Диана Ботушарова

1. Рудолф Щайнер: „Езотерично християнство“ (СС-130), Лекция от 27 септември 1911 г.
2. Пак там. Лекция от 1 октомври 1911 г.
3. Рудолф Щайнер „Езотерични уроци от 1904 до 1914 г.“ (СС-264), 15 септември 1911 г.
4. Пак там.
5. Пак там.
6. Рудолф Щайнер: „Духовното ръководство на човечеството“ (СС-15), Глава 3.
7. Рудолф Щайнер: „Теософия на

розенкройцерите“ (СС-99), Лекция от 22 май 1907 г.

8. Рудолф Щайнер: „Изображения на окултни печати и колони“ (СС-284), Лекция от 16 октомври 1911 г.
9. Пак там.
10. Рудолф Щайнер: „Езотерично християнство“ (СС-130), лекция от 28 септември 1911 г.
11. Рудолф Щайнер: „Езотерични уроци“ (СС-266/1), Урок от 1 юни 1907 г.
12. Рудолф Щайнер: „Езотерично християнство“ (СС-130), лекция от 18 декември 1912 г.

Препоръчителна литература:

Рудолф Щайнер:

- „Езотерично християнство“ (СС-130), Лекции в Нюшател, 28 септември 1911 г. и Базел 1 октомври 1911 г.
- „Духовното ръководство на човечеството“ (СС-15)
- От историята и съдържанието на Първото езотерично училище 1904-1914 г. (СС-264), Лекция от 15 декември 1911 г.
- „Изображения на окултни печати и колони“ (СС-284), Лекция от 16 октомври 1911 г.

Други автори:

- Хела Краузе-Цимер: „Християн Розенкройц. Неговият кръстен жизнен път“. Дорнах, 2009 г.
- Сергей О. Прокофиев: „Медитацията на основополагащия камък“. Глава 6 и глава 11.
- Виржиния Сийз: „Езотеричното Розенкройцерство като сила, създаваща култура“. В „Антропософия и изкуство. Мюнхенският конгрес от 1907 г. и настоящето“, Мюнхен 2008 г.
- Виржиния Сийз: „Кармичната биография на Християн Розенкройц: Християнизиранието на човека“. В „Дас Гьотеанум“ № 46, 2007 г., Дорнах.
- Петер Зелг: „Рудолф Щайнер и Християн Розенкройц“. Арлесхайм, 2010 г.

ИНФОРМАЦИЯ

ОТ УС НА АОБ

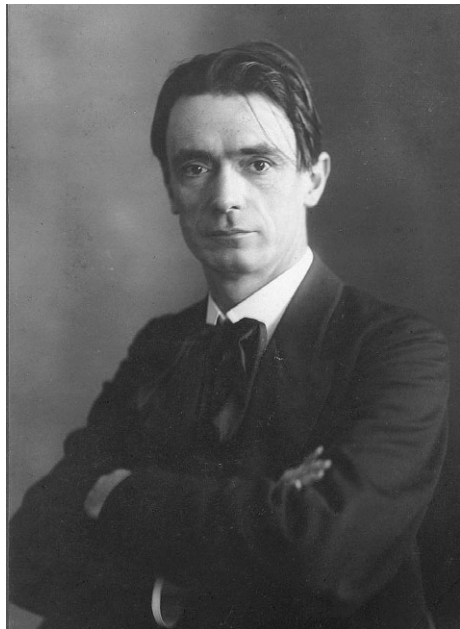
НОВОПРИЕТИ ЧЛЕНОВЕ:

Катя Белопитова (София)

Лили Кръстева (София)

ПЪТЯТ НА РУДОЛФ ШАЙНЕР ОТ КРАЛИЕВАЦ ДО ДОРНАХ

Мистерията на Граал се подновява в Кралиевац с раждането и съзнателната дейност на Рудолф Щайнер в нашата епоха.

Цялата 2011 г. е посветена на 150-та годишнина от рождението на Рудолф Щайнер.

Днес ще се опитаме да поговорим върху някои малки тайни, свързани както с рождената дата на Рудолф Щайнер, така и с родното място (Кралиевац в превод от немски Königsitz – мястото на краля). Оттук започва един път, в който по някакъв начин участваме всички ние. Това е пътят от Кралиевац до трънения венец в Дорнах (в превод от немски Dorn – трън), това е Големият път.

Понеже днес, 9-ти април, се намираме след рождения ден на Рудолф Щайнер, но и преди Великден, единственото в този момент, спрямо което бихме могли да бъдем актуални, това е „Антропософският календар на душата“, чиято първа седмица започва точно днес, 9-ти април. И в този душевен пътеводител на антропософите, можем да сме сигурни, че когато го отворим, ще получим вярна посока, вярна нагласа за това, което имаме да вършим през този ден. Този Календар на душата, както знаете, включва 52 седмични мантри, които са съставени така, че всяка от тях има връзка с предходната и със следващата мантра.

**Щом от дълбините на душата
Духът обръща се към мировото Битие
И красота се носи из пространствените
широты
Тогава от небесните далнини**

**Силата жизнена в човешките тела
приижда
И свързва, с действия и мощ,
Естеството на Духа с битието на човека.**

Това са стихове от Календара на душата, написани от Рудолф Щайнер през 1912 г. и поставени под датата 30-ти март – денят на неговата смърт 13 години по-късно. Душата изтръпва пред този факт, при който не може да става дума съвпадение. И какво е настроението в тази последна 52-ра седмица от Календара на душата? То е свързано с една неописуемата красота, която блика от Всемира, душата плува в красотата – една макрокосмическа „Ода на радостта“ струи в този момент, когато приключва човешкият живот. Ние помним думите на Рудолф Щайнер, че за ясновидеца най-прекрасният момент в живота на човека, това е мигът на неговата смърт.*

Но какво откриваме, пренасяйки се от последната седмична мантра в първата, Великденска, седмична мантра?

**Щом от мировите широти
Говори Слънцето към сетивата на човека
И радост от душевни дълбини...**

Вместо „Одата на красотата“ сега прозвучава макрокосмическата „Ода на радостта“... Антропософите знаят, че Слънцето говори на човека. Всяко раждане е съпроводено с една макрокосмическа „Ода на радостта“, защото душата е взела решението да се инкарнира. И в тази макрокосмическа „Ода на радостта“ можем да си представим как Слънцето се обръща към човека, как му проговаря в първата седмица на Календара. А Слънцето за антропософите означава Христос-Слънце и това е скритият смисъл на тази дума. Това проговаряне от Слънцето идва с трите основни изречения на розенкройцерската мантра, а човешката душа отговаря с една макрокосмическа радост на това, което тя получава като обръщение към нея. И как отговаря човешката душа? Ние можем да си представим, че тя отговаря с думите от „Медитацията на Основополагащия камък“, с трите основни призива: „Упражнявай духовно спомняне!“, „Упражнявай духовен размисъл!“, „Упражнявай духовно виждане!“. Днес ние не можем да постигнем това на нашия празник, но можем да направим нещо друго: заедно да упражним „спомняне“ и „размисъл“ по отношение на някои тайни, свързани с родното място на Рудолф Щайнер.

Когато разглеждаме една биография, Вие знаете, че не можем да започнем от момента на раждането до мига на смъртта. Картината не е пълна. Ние разширяваме духовно-научните си познания за съответната личност, само ако отправим поглед във времето преди нейното раждане и след нейната смърт.

Излишен е спорът за рождената дата на Рудолф Щайнер: 25.02.1861 г. или 27.02.1861 г., който днес се води от антропософите. Можем да приемем в сърцата си – защото иначе „умът“ не го позволява – за верни и двете дати. В един свой бележник Рудолф Щайнер наистина отбелязва, че е роден на 25.02. и два дни по-късно, на 27.02.1861 г. е кръстен в църквата в Дращковац с името Рудолф Йозеф Лоренц Щайнер. Този документ по-късно никога повече не е бил използван или публикуван от Рудолф Щайнер. Датата 25.02. не е коментирана повече от Щайнер, но няколко месеца преди той да започне своята „Автобиография“ той посещава сестра си Леополдине, за да уточни най-после своята рождена дата. В този разговор вече се установява датата 27.02. Тази дата присъства в кръщелното свидетелство, в документите му за образование, както и във всички негови публични и автобиографични лекции, които Рудолф Щайнер е принуден да изнася, за да опровергае своето „еврейско потекло“ и своето „участие в йезуитски ордени“.

Ние, скъпи мои приятели, можем да си представим, как между 25.02.1861 г. и 27.02.1861 г. се разиграва една голяма битка, горе, в Духовния свят между силите, които искат тази инкарнация и онези, които са против. **Можем да приемем, че на 27.02.1861 г. е спечелена окончателната победа от силите, които работят за инкарнацията на Рудолф Щайнер.** Ето защо, близко да сърцето е, че са верни и двете дати.

Как изглеждат нещата външно? Бащата Йоханес Баптист Щайнер и майката Франциска Бли, една година по-рано, през май 1860 г., вземат решение да свържат живота си и във връзка с това решение сменят местоживеенето си. Тогава става нещо много забележително – тези двама млади хора сменят своето чисто германско обкръжение и от една област, която е на север от Виена се преселват на юг. Те „емигрират“ и отиват да живеят в Кралиевац, който става родното място на първото им дете Рудолф. **Тук по-късно Рудолф Щайнер ще има възможност да се срещне с първоначалния импулс на езотеричното християнство и с една от своите предишни инкарнации.**

Това е единственото място по това време в Европа, което е средишна точка на келти, германи и славяни. Келтите – като носители на езотеричното християнство, германите – като носители на „Аз“-а и културата на „Аз“-а и славяните – като бъдещи носители на Дух-Себе. Келтите обикновено се свързват с техните центрове в Ирландия, но малко известен факт е, че те са населявали и нашите земи. **

Когато се вгледаме в Кралиевац, в самото място, където се ражда Рудолф Щайнер, където семейството няма наследствената подкрепа на кръвните връзки, ние долавяме този импулс на безотечественост, на Прага, който го следва от раждането до смъртта. Географски Кралиевац е разположен в област, където Алпите вече се отварят на изток и се превръщат в естествена граница между Алпите и средното течение на р. Дунав. В душевен смисъл, още като дете, Рудолф Щайнер също е чувствал много силно този контраст, този Праг между дивата природа и ж.п. линията, която минава край Кралиевац, и свързва Любляна и Триест... Непроходимите гори и осветените прозорци на нощните влакове... Един друг голям контраст се проявява и след смъртта на Рудолф Щайнер, когато през Втората световна война, Кралиевац – родното място на големия посветен – се оказва най-жестоко бомбардираното място в Европа.

Тази „линия на Прага“ продължава да следва Рудолф Щайнер през целия му живот: Веднага след раждането му той е спешно кръстен, защото е на границата между живота и смъртта, има масиран кръвоизлив от лошо завързана пъпна връв. Родителите му не са искали детето им да почине евентуално некръстено. Така още с първите си стъпки Рудолф Щайнер попада в една гранична ситуация... На запад от Кралиевац е католицизма, на изток – православие, старото посвещение – новото посвещение, граници м-у езици, нрави, култури, граници, граници...

Дори и в личен план към края на живота си виждаме как Рудолф Щайнер се намира в една мъчителна ситуация, отново на границата, между две забележителни жени – между потомствената аристократка Мария Щайнер фон Сиверс, „Инспиратрицата“, която подтиква Рудолф Щайнер да основе ново духовно движение в Европа, и д-р Ита Вегман, с нейното езотерично име „Миза“, която в нощта на пожара на Първия Гьотеанум задава съдбоносния въпрос на Рудолф Щайнер за обновяването на Мистериите.

Годината 1860-та също е много вълнуваща, защото според Карл Кьоних, **през 1860 г. започва да се инкарнира носителът на новото ясновидство, след като старото ясно-**

видство е изчезнало на една симетрична дата - 1860 години пр.н.е.

Сега няколко думи за връзките между индивидуалността на Шионатуландер и Рудолф Щайнер. Тези връзки са проучени от Виктор Стракош и бяха припомнени преди известно време от Сергей Прокофиев. Малко известен факт е, че Кралиевац, родното място на Рудолф Щайнер (в днешна Хърватска) е разположено близо до имението на Гандин, дядото на Парсифал – Пазителя на Граал. Това пише в 9-тата си книга Волфганг фон Ешенбах в епоса за Парсифал. Тук, през 9 в. Ешенбах описва едно пътуване по море на младия рицар, наречен Треврицент, което започва от Севиля, Испания и завършва в пристанището Аквилея – селище на келти. И оттам Треврицент съпровожда своя приятел Гамурет до областта Гандин, която е непосредствено до Кралиевац. Треврицент е младият рицар, Гамурет е бъдещият баща на Парсифал, а „Гандин“, където отиват двамата млади приятели, е имението на дядото на Парсифал. Дядото на Парсифал, според тази история, е роден в непосредствена близост до Кралиевац. Малко по-късно към Треврицент и Гамурет се присъединява един младеж и неговото име е Шионатуландер, който е от рода на крал Артур.***

Бащата на Парсифал осиновява това момче и го отглежда заедно със съпругата си Херцелойде, бъдещата майка на Парсифал. Осиновеното момче носи името Шионатуландер, за когото Рудолф Щайнер наемква в тесен приятелски кръг, че е свързан с тази индивидуалност. Съдбата позволява на Шионатуландер да срещне не само родителите на Парсифал, но и самия Парсифал. Шионатуландер израства рамо до рамо с Парсифал. По-късно Шионатуландер изминава целия път от Гандин до горите около Дорнах, където той е убит по грешка вместо Парсифал. Това е ключов момент за Парсифал, който потресен от факта, че друг човек умира вместо него, проглежда в Духовния свят. Така Шионатуландер се превръща и във физическия Спасител на Граал.

Шионатуландер умира в околностите на Дорнах, където бива оплакван от своята любима Зигуне. От епоса на Волфганг фон Ешенбах знаем, че Парсифал среща в тези гори скърбящата Зигуне, която държи в скута си своя убит годеник. На същото това място, векове по-късно, умиращият Рудолф Щайнер ще бъде придружаван от лекарката д-р Ита Вегман.

Непосредствено след смъртта на Шионатуландер, по думите на Рудолф Щайнер, той бива пренесен в Духовния свят, където пребивава в непосредствена близост до Архангела на келтския народ, който е и Архангел на езотеричното

християнство. След незаслужената си смърт Шионатуландер извървява този път в Духовния свят, за да може след това, инкарнирайки се като Рудолф Щайнер в Кралиевац, да ни донесе както новото, подходящо за съвременната епоха езотерично християнство, така и зародишните кълнове на бъдещето християнство, което спокойно и смело включва в себе си познанието за кармата и реинкарнациите.

С това се разкрива връзката между Спасителя на Граал – Шионатуландер; Пазителя на Граал – Парсифал; и Оповестителя на Граал – Рудолф Щайнер. Това е величественият кръг, който имаме пред нас.

За тези две индивидуалности – Зигуне и Шионатуландер, се предполага, че са живели като инкарнации на Аристотел и Александър Велики. В том 6 на „Кармични връзки“ Рудолф Щайнер казва (и то само веднъж през целия си живот): „Александър Велики и Аристотел имат една кратка междинна инкарнация през 9 в. като незначителни и рано починали личности в едно малко кътче на Европа. Това кътче е от особено значение за антропософията.“ Освен това в Петау-център, също близо до Кралиевац и до днес стоят руините на едно келтско селище, на един келтски замък, което е било толкова значим център за езотеричното християнство, че Ита Вегман години по-късно сериозно е обмисляла дали да не закупи останките от замъка за целите на антропософското движение. Но това не е станало. Между другото Рудолф Щайнер е обичал да се връща винаги, когато е можел, в тези земи около имението Гандин, в областта между Аквилея и Петау.

Мистерията на Граал се подновява в Кралиевац с раждането и съзнателната дейност на Рудолф Щайнер в нашата епоха. И какво общо има тази Мистерия на Граал с нашата антропософия, можем да попитаме? Във „Въведение в Тайната наука“, след като вече са описани грандиозните космически процеси с отделянето на Слънцето, Луната от Земята и всички други събития, които Рудолф Щайнер описва така, сякаш ги гледа през своя прозорец, в края на книгата, тихо, съвсем тихо прозвучава името Граал. И в последните две глави Рудолф Щайнер сам нарича „Тайната наука“ с името „Науката на Граал“; там говори и за „Посветените в Граал“. А когато по-късно се издига първият Гьотеанум край хълмовете на Дорнах, можем да предположим, че това е видимата наука на Граал, която се явява в този свой вид. И една трета метаморфоза на Граал бихме могли да открием в Коледното събрание 1923/24, когато Рудолф Щайнер ни дава „Медитацията на Основополагащия камък“. Това е третата Манифестация на Граал.

И в заключение искам да кажа, скъпи прия-

тели: Един посветен от ранга на Рудолф Щайнер не може още приживе да не работи напълно съзнателно за следващата си инкарнация и да не вземе мерки, които биха му осигурили подходящи условия за инкарниране. Обикновеното училище, обикновеното възпитание не може да осигури такива условия. Ние можем да предположим, че, подготвяйки следващата си инкарнация, той неизбежно ще бъде свързан и с валдорфската педагогика. Или най-малкото, точно валдорфската педагогика подготвя условията за реинкарнация на индивидуалности, които биха могли да се окажат особено важни за разпространение на антропософския импулс, така че той да се утвърждава не само по света – там има кой да се грижи за него – а точно тук, в това друго, не по-малко скъпо за нас кътче на Европа, наречено България.

*Д-р Димитър Димчев,
Извадки от лекцията „Една мистериозна тайна,
свързана с родното място на Рудолф Щайнер”,
София, 9 април 2011 г.*

* Сега, когато виждам толкова млади хора тук, ще ми простите едно отклонение за красотата. Ние не бива да сме толкова критични, когато женската половина от човечеството се прекланя пред Нейно Величество Красотата... В младежките си години Рудолф Щайнер, когато е трябвало да попълни една анкета, на въпроса „Кое качество най-високо цени у жените?“, той отговаря: „Красотата!“ А срещу „Кое качество цени у мъжете?“, той отбелязва: „Енергията!“ Така че този стремеж към красотата е нещо

много силно, много първично и нека да проявяваме разбиране, когато младите момичета, младите жени и младите баби около нас се прекланят пред своята Богиня, наречена „Козметика“. Защото тя олицетворява дълбокия стремеж към красотата. Между другото думата „козметика“ идва от „Космос“, т.е. красотата на звездното небе.

** В днешно Тулово, на 20 км. северно от Стара Загора е било разположено келтското селище Тиле, а в близкия Мъглижки манастир, на западната му стена е изографисан Св. Патрик, покровителят на Ирландия.

*** Като разместим буквите в името Шинатуландер, ще открием името „Щайнер“, или по-точно „Штайнер“, както го изписват руснаците.

2011 - ГОДИНАТА НА ЮБИПЕИТЕ

На 14 май се навършиха 20 години от учредяването на първото Антропософско дружество в България. Това се превърна в повод за размисли относно кръглите годишнини, които отбелязахме през тази година – 2011-та. По повод своя двадесети рожден ден групата-учредителка си припомни по-съществените събития и личности, изградили историята ѝ. В началото беше Димо Даскалов с няколко смели момчета. След смъртта му една част от тях реши да легитимира дейността си, като регистрира юридическо лице под името „Антропософско общество Рудолф Щайнер – Стара Загора“. Два месеца преди учредяването старозагорската антропософска група отбеляза 130-годишния юбилей от раждането на Рудолф Щайнер. Тогава Недялко Абаджиев предложи да съставим учредителен протокол, необходим за акта на учредяването. Протоколът беше подписан от бъдещите учредители на 27.02.1991 г., а на 14 май старозагорският съд произнесе решение за регистрирането на дружество „Рудолф Щайнер – Стара Загора“ като Антропософско общество. Тогава бяха поканени за съ-учредители двамата ръководители на антропософски групи в София: Вера Гюлгелиева и Петко Бояджиев. От тях само Вера Гюлгелиева присъства на учредителния акт в Стара Загора и продължи да идва през следващите десетина години. Тя не само идваше редовно, но се грижеше за най-младите антропософи така, както никой друг по-късно не правеше това. Днес единствено нея я няма сред учредителите. Останалите бяха: Катя и Недялко Абаджиеви, Димитър Димчев, Диана

Демирева, Володя Григоров, Веселина Велкова и Татяна Димитрова. През първите три години председател на Антропософското дружество беше д-р Димитър Димчев, а от 1995 г. – Георги Акабалиев, чието ръководство на тази група продължава и до днес. Десет години по-късно групата-учредителка ликвидира своята регистрация като юридическо лице, за да се присъедини към националната инициатива за регистриране на АОб. Към същата инициатива се присъединиха и другите антропософски групи в София: „Михаил“ и „Рудолф Щайнер“, с които поддържахме творчески и приятелски връзки през цялото десетилетие, последното на миналия век. За изграждането на тази съвместност най-голям принос имаха Мехтелд Каман и Мария де Зваан. Те работеха паралелно с всички антропософски групи в страната и сърдечно подкрепяха възникването на нови такива. Че-

тири пъти в годината ние празнувахме заедно празниците и съгласувахме дейността си. Този годишен ритъм пулсираше като сплотяваща връзка между новите и старите групи в цялата страна. Сплотеността се увенча с най-големия си успех, изразен в пълното обединяване на всички групи и учредяването на Антропософското общество в България (АОб) през април 2001 г. в София. Ликвидирането на регистрациите на отделните дружества беше един необходим жертвен акт като отказ от отделеността. Същите групи продължиха дейността си и взаимната си обвързаност по нов начин, но със същите имена. Първото Антропософско дружество, възникнало в Стара Загора на 14 май 1991 г., продължи да действа като група „Рудолф Щайнер“. В брой 11 на „Антропософски вестник“ четем следните редове, написани от Диана Демирева по повод десетгодишния рожден

ден на тази група:

„Това бе съзнателна стъпка към физическото появяване на един духовен импулс, таен години в сърцата на хората, които търсеха и откриваха нов живот. Този живот им вдъхна Антропософската духовна наука на Рудолф Щайнер и всеотдайната работа на преводача и тихия наставник Димо Даскалов. Вълнението на преживяното събитие ще си спомнят учредителите, които тогава с вътрешна радост и благоговение създадоха общество от индивидуалности, в което да работи Импулсът на Христос и стремежът към познанието на духовния свят. Събуждане, съзнателно решение, изява на свободния дух, готовност за обща работа, желание за промяна – така може да се назове този акт на волята на антропософите.“

Тази изява на свободния дух, готовността за обща работа, както и съзнателното вземане на решения се превърнаха в постоянен белег на старозагорската група „Рудолф Щайнер“. Тези черти не се изгубиха след учредителния акт, а се доизградиха през годините, така че и до днес тя продължава да действа като една от най-инициативните групи в Стара Загора. Много неща се случиха в нея за първи път: първото идване на Мехтелд Каман, първото появяване на Мария де Зваан в България, първата издадена книга, първата евритмистка, първата валдорфска учителка, последвани от още много други... Много значими личности оставиха своя принос тук и със своя почерк доизградиха общата физиономия на тази двадесетгодишна група. Онези български антропософи, които истински разпознаха задачите на Михаил и намериха сили да ги следват, се вградиха органично в нейната цялост и намериха мястото си в разнообразната ѝ дейност. Повече от 14 години участниците в нея разглеждаха Темата на годината като основен ангажимент за срещите

си. През първите седем от тях бяха проследени мистериите на Бездната, на Свободата, на Любавта, на Инициативата..., а през следващите седем – различните аспекти на метаморфозите на мисленето. Освен тази основна работа винаги се разглеждаха предпочитани книги, обединяващи интересите на повечето, а понякога на всички членове: „Мисията на Изкуството“, „Еволюцията от гледна точка на истината“, „Откровения на Кармата“, „Човекът в светлината на окултизма, теософията и философията“, мистериите на драми, „Ръководни антропософски принципи“, Антропософията като Космософия“, „Необходимост и свобода“, „Философия на свободата“ и много други. Обединяващо настроение и силен импулс в общата ни работа бяха осъзнатите и многократно повтаряни думи на Сергей Прокофиев, че „...свободната съвместна дейност на участниците в такава работа може да предостави на ангелите съвършено нова възможност за сътрудничество с хората. Като нови групови души такива Ангели могат да сътрудничат с антропософските групи в процеса на „обратния култ“, осъществяван от тях.“ Това беше едно ясно осъзнаване на понесената мисия. За зрелостта на групата „Рудолф Щайнер – Стара Загора“ най-добре говори фактът, че три от действащите днес групи се ръководят от най-старите ѝ членове: Йордан Димитров – групата за начинаещи в понеделник; Иглика Ангелова – „Клуб на родителите“ в петък; Дочка Дончева – групата за социална терапия в четвъртък. Освен тях активно действаща беше и групата по евритмия, ръководена от Диана Демирева в събота. Всички тези ръководители на профилирани групи се събират във вторник в групата-майка, за да се присъединят отново към основната си работа, с която са най-дълбоко свързани. През тези двадесет години личните житейски задачи многократно отвеждаха

учредителите ѝ в различни европейски страни за по-дълъг или по-кратък период, но те винаги се завръщаха в Стара Загора. И завърнали се тук, те винаги намираха именно тази група, и продължаваха да действат в нея. Едно от най-многозначителните завръщания беше на „тихия наставник“ ... този път ще употреба тези думи за Йордан Димитров. Думите, които Диана Демирева написа за Димо Даскалов, днес повече от всякога подхождат на Йордан Димитров, способен да насърчава с безпогрешен подход и деликатност дори и най-крехкия полъх на зараждащ се интерес към духовната наука във всеки млад човек. Да действаш в духа на Димо Даскалов, днес това може да се каже и за други български антропософи, но да влезеш в ролята му на тих наставник, това повече от всеки друг го владее именно Йордан Димитров.

Преди около месец старозагорската група „Рудолф Щайнер“ отпразнува двадесетия си рожден ден в един от своите „вторници“. Отдадени на своите спомени участниците си припомнях най-различни епизоди от историята ѝ, често несъвпадащи и разминаващи се в индивидуалните им спомени. Обединяващо беше това, че всеки от членовете на групата стигаше до извода, че личният му житейски път се вписва в целостта ѝ и е част от нейната история. В общите размисли върху описаните процеси се долавяше колко кратък период са двадесет години, когато те са част от развитието на една социална общност и колко дълъг – като част от един отделен житейски път. Неизказано се долавяше и общото настроение, че пред нас стои един все още недоизвървян съвместен път и че новите инициативи и отговорности изискват от нас все по-голям духовен напредък и растеж.

Веселина Велкова

ИНТЕРВЮ С ПРЕДСЕДАТЕЛЯ НА АОБ – Д-Р ДИМИТЪР ДИМЧЕВ

Д-р Димитър Димчев е лекар, психиатър, завеждащ отделение. Съ-учредител е на първото Антропософско дружество в България, член е на Първи окултен клас, четец на Първи окултен клас. Председател е на АОБ от април 2009 г. Бил е председател на първото Антропософско дружество в Стара Загора. Д-р Димчев е съ-управител на Антропософско издателство „Даскалов“, превел е над 50 тома от книгите и лекционните цикли на Рудолф

Щайнер, повечето от които са издадени. Баща е на двама сина.

– Д-р Димчев, как се разви антропософският живот през последните 20 години?

Веднага след като през 1989 г. отпадна забраната да се говори за антропософия, сред малкото приятели, запознати с това учение, настъпи спор дали изобщо юридически да се учредява Антропософско общество (АО) в България. Още тогава антропософският мироглед беше приет, и то много искрено, много дълбоко, от доста хора, които – съзнателно или не – останаха извън АО. За съжаление, не можем да знаем каква е личната им съдба, какъв е

напредъкът в личното им развитие. Тези хора са имали своите основания да постъпят по този начин. Но като цяло, едно такова убеждение поставя под съмнение самото действие на Рудолф Щайнер, чрез когото е станало учредяването на АО по време на Коледното събрание през 1923/24 г.

Има три личности, които пренесоха антропософския импулс през тоталитарните години: Димо Даскалов (1907-1989), Вера Гюлиева (1914-2007) и Петко Бояджиев (1920-2006). Около тях се формираха и групите. Като един вид техни продължители във времето бих посочил Йордан Димитров, Георги Акабалиев, Веселина Велкова, Дора Петрова, д-р Златозара Дечева в Стара Загора; Светла Бисерова, д-р Трайчо Франгов, д-р Иванка Кирова в София. Друга част от групите например във Варна около Диана Ботушарова и в Ямбол около д-р Ива Манева си изградиха напълно самостоятелен стил на работа.

След многомесечна подготовка, на 14 май 1991 г. в Окръжния съд в Стара Загора беше регистрирано Първото антропософско дружество в страната. Това беше едно общо начинание на съмишленици от Стара Загора и от София, които вече бяха станали членове на ЕАО. Десет години по-късно антропософските дружества от двата града се обединиха в едно АО.

Тъжно е да се отбележи, но голяма част от приятелите влизат с голям възторг в АО и няколко месеца след като получават Розовите си карти, изчезват и повече не научаваме нищо за тях. Преди години влизането в АО ставаше с поръчителство и то допринасяше за една по-голяма двустранна отговорност пред ЕАО, Висшата школа за духовна наука и Гьотеанума, които – трите като едно – са представителното „тяло“ на антропософията в Земния свят. Днес поръчителство няма и т.н. УС би трябвало да отделя много по-голямо и специално внимание към „новите“ членове – при нашите условия: като територия, численост и комуникации, това не е толкова трудно, а не се прави.

Както навсякъде по света, така и у нас има личности, предимно млади хора, които след влизането си в АО не срещат мечтаната среда и след поредица от разочарования – в много случаи основателни – развиват антипатия и непо-

носимост към общите сбирки, инициативи, празници.

Верните, отговорни носители на антропософския импулс остават тези, които движат живота в антропософските групи, грижат се за съдържанието и ритъма на сбирките, насърчават откривателския дух и стремежа на другите към духовно търсене, като носят съзнанието, че са обикновени служители в новия

мистериен център на човечеството: Гьотеанума в Дорнах. Но това е една дълга тема...

Засега антропософията по нашите земи живее главно като езотерика „за лично ползване“. Ред неприятни черти на българския характер се проявиха и тук: липса на доверие и споделяне, затваряне в личните потребности и неспособност за обединяване в обща цел, разпокъсаност на усилията. „Асоциацията за антропософска медицина“ просъществува само няколко месеца... Валдорфските инициативи и тригодишният Лечебно-педагогически семинар, завършил през есента на 2010 г. са едни от малкото събития, които – макар и само донякъде – привлякоха общественото внимание.

Естествено, антропософският живот беше повлиян и от много други фактори: навлизането на младите поколения, неограничения достъп до различни антропософски сайтове (криещ между другото и голяма опасност от объркване), книгоиздаването, живите връзки с изтъкнати антропософски лектори като Ханс Хаслер, Сергей Прокофиев, Рон Дунселман, Йооп ван Даам, хора на изкуството: незабравимата Мария де Зваан, евритмисти, лекари, художници и т.н. Не бих искал да пропусна и г-жа Мехтелд Каман, която от самото начало до сега следи и се грижи за антропософските дела в страната ни. Без нейната помощ нямаше да е възможно и закупуването на антропософския Дом в Стара Загора.

– Какви са предизвикателствата пред българските антропософи днес?

За предизвикателства ми е трудно да говоря. Бих посочил някои опасности, макар че те са добре известни на приятелите. Например „втвърдяването“ на антропософската работа и застиването в чисто умствени занимания, отсъствието на художествени елементи в нашите

общии срещи, слабото общуване с природния свят. Една сравнително по-нова опасност виждам в разпадането на живите връзки между членовете и замяната им с привидната общност на интернет-общуването. И още нещо: Не бива да изпускаме от погледа си и опасността от смесване с други духовни движения.

– Какви конкретни стъпки бихте препоръчали на антропософите днес?

Какви по-конкретни от тези, които са посочени в „Как се постигат познания...“? Ритъмът в ежедневието и в антропософската работа си струват усилията. „Ритъмът замества силата“. Това не изключва внезапните възможности, макар и за кратко да се потапяме в интензивна работа, дори и само в интензивно проучване на даден текст или лекция от Рудолф Щайнер. „Каналите“ към антропософията не са непрекъснато отворени и от личен опит знаем, че идват периоди, когато по едни или други причини става невъзможно да поддържаме нашите занимания с Духовната наука.

Воденето на „Дневник“ също засилва вътрешната дисциплина, задължава ни да сме точни в подбора на думите и след години чисто и просто ни заставя да правим някои връзки или открития за себе си и за хората около нас. Понеже, като народ, сме силни в изживяването и слаби в изразяването, това е една добра възможност за себепознание във времето.

– В цяла Европа има трудности за антропософите: какви са причините?

Изглежда трудностите и противоречията са част от живота на самата антропософия. Сещам се за думите на Хегел: „Който иска да премахне противоречията, той премахва и живота“. Винаги е имало трудности. Ако сериозно приемем идеята за реинкарнациите, първият ни извод ще бъде, че не бива да се оплакваме, нито да очакваме „разбиране“ от света и от близките. Ние сме източникът на трудностите. Външният свят не иска да признае АО като носител на еволюционно нови импулси; периодически се надигат обвинения в расизъм, в липса на педагогическа компетентност от страна на Валдорфските учители; има големи трудности в разпространението на антропософските лечебни средства. От години в Гьотеанума се води сложен дебат за юридическата легитимност на т.н. Форщанд. Финансовото положение на Гьотеанума е много трудно. На 19-20.04.2011 г. се състоя ОС на ЕАО, но все още не разполагаме с данни за протичането му и за взетите решения... Е, ако питате нашите приятели астролози, те сигурно ще посочат по-интересни причини...

– Вашите изследвания в областта на антропософията? Да споделите нещо лично?

Не ми е дадено да върша „изследвания“. Обаче всред нас има, макар и малко на брой личности, които незабележимо работят върху избрани от тях теми, има и приятели с лекторски дарби, но АО – като цяло – не проявява интерес, не отваря ушите си и остава в познатия самовъзпроизвеждащ се синдром „Т.Р.Д.Щ.“ – „Тъй Рече Доктор Щайнер“... Спомням си патрона на нашето Издателство и човека, от когото тръгна всичко: Димо Даскалов. Той беше стигнал до свои прозрения за големия посветен Скитианос, загатваше плахо за тях, но не се намериха уши да слушат и нещата спряха до тук... неродени за общността... Тъжно ми е да си спомням за това...

Като любител-преводач бих споменал само за личните ми наблюдения относно езика на Рудолф Щайнер, за коренно различния начин, по който той говори в зависимост от това дали е изправен пред литератори, работници, студенти, теолози, икономисти, педагози, лекари, музиканти, евртимисти. При Рудолф Щайнер има наглед излишни „повторения“, забавяне на темпото, един вид „празни обороти“, сякаш той „изчаква“ единствено възможния момент, за да „превключи“ в някоя от разновидностите на свръхсетивното съзнание... Бих споделил и един мой навик, който вероятно е познат и на мнозина от приятелите: когато стигам до края на страницата, преди да отгърна следващата, се опитвам да си представя как продължава изречението; това е дори забавно, особено ако човек „улучи“ посоката на мисълта или конкретната дума...

– Какви размисли предизвика у вас 150-тата годишнина от раждането на Рудолф Щайнер?

Естествено, голямо вълнение, че по един или друг начин заедно можахме да хвърлим

един мост между две толкова различни епохи и да установим, че антропософията завзема нови територии в културния свят. Цялата 2011 ще бъде една Щайнерова година. Името „Рудолф Щайнер“ ще прозвучи още стотици хиляди пъти, ще бъде чуто от нови и нови нищо неподозиращи човешки души... На празничната вечер в Стара Загора – 25.02.2011 – Диана Демирева

спомена, как навремето срещата ѝ с антропософията била белязана, като че ли предопределена, от самите звуци, съдържащи се в името „Рудолф Щайнер“... И нещо друго, много показателно според мен, беше отбелязано в едно немско антропософско списание по повод изложбите на рисунки и постери с основните максими на Рудолф Щайнер: Никой от младите посетители – най-вече ученици и студенти – не можел да допусне, че този човек отдавна вече не е между живите...

– Как върви подготовката за конференцията през септември 2011 г.?

Темата и мястото на събитието са отдавна известни: „Новата епоха на Михаил и задачите пред АО“ в София от 22 до 25 септември 2011 г. Залите се уточняват в момента (вече са ангажирани б.р.). Лекторите, които поканихме, потвърдиха своето участие. Това са Ханс Хаслер, Хартвиг Елерс и Рон Дунселман. Всички те са отдавна и дълбоко свързани с България. Те сами, независимо един от друг, определиха темите, по които ще говорят, съответно: „Общността в

духовното търсене“, „Михайловите импулси в нашето съвремие“ и „Светът ще стане храм“. Тази първоначална информация беше разпратена до групите още на 8-и март 2011 г. В самите теми откриваме едно интересно степенуване, един вид „скелет“, около който ние заедно ще се опитаме да направим от нашия Михайлов празник един жив организъм. Включени са отделни

лекции, експозета, занимания с изкуство, групови разговори по предварително определени теми. Веднага след като бъде окончателно съставена, Програмата на Конференцията ще бъде качена на сайта на АО и разпратена до антропософските групи в страната; молим тя да бъде препредадена на възможно по-голям брой хора, които биха проявили интерес към нашето духовно движение. За предстоящата Конференцията беше съобщено и в седмичното списание „Das Goetheanum“ (бр. 17/2011 г.). Дано инерцията не остави приятелите по домовете им, както се получи на Годишното общото събрание преди един месец... Съчетанието между Конференцията и Михайловия празник прави събитието още по-вълнуващо. А Вие знаете, че един истински празник не става по поръчка. Искат се много неща и най-вече: едновременно повдигане на общото съзнание – естествено не с външни средства, а с отворен поглед за добрите страни от свръхсетивната природа на човешкото същество, такива, каквито ги знаем от антропософията.

И В СТАРА ЗАГОРА Е ДОШЪЛ МОМЕНТЪТ ЗА ВАЛДОРФСКА ДЕТСКА ГРАДИНА

Книгата на Хенинг Кьолер „За страхливите, тъжните и неспокойните деца“ е настолно четиво за родители, която ни помага да намерим пътя не само към всяко дете, но и към всеки човек.

През април се роди първото бебе в групата

„Клуб на родителите“, а през май – следващите две. Още едно се очаква през юли. Само след три години те ще имат нужда от валдорфска детска градина в Стара Загора, а след още няколко и от училище. Техните родители все така се събират всеки петък в Антропософския дом, обсъждат смелите си планове, дискутират върху появяващите се теоретични въпроси. Изборът на нова книга ги насочи към изследването на Хенинг Кьолер за страхливите, тъжните и неспокойните деца. Интересът, който тя предизвика и ангажира вниманието на всички, никак не ме изненада. Напротив, с всяко след-

ващо завръщане към тази книга аз я харесвам все повече, а последното прочитане направо ме смая с яснотата, дълбочината, структурираността си и с топлата си позитивност. Горещо я препоръчвам на всички родители и други хора, интензивно общуващи с деца.

Много се радвам, че я разглеждаме на срещите си, защото точно това обръщане към необходимостите на детето, когато искаме да помогнем на него и на себе си в нашия път към него, тази молба за помощ и съдействие от неговия Ангел разкрива най-добрата основа на една духовно-възпитателна практика. Според

мен, всъщност, това е начинът да се помогне ненаатрапливо и без агресивна намеса на всеки човек, не само на нашето дете или на наш възпитаник, но и на всичко живо. Аз наистина много харесвам този автор и тази книга, убедена съм, че това беше най-добрият избор на групата за този период от нейното развитие.

Всеки път, когато стигам до последните страници, написани от Хенинг Кьолер, си го представям топло усмихнат пред родителите, на които произнася думите: „Вече нямате нужда от мен...“ Но преди да стигнат до този момент, родителите изминават дълъг път към своето дете. Повеждайки ни по този нелесен път, авторът ни учи преди всичко да наблюдаваме детето и да съчетаваме това, което виждаме, с това, което знаем за него в една представа-въпрос. Ние се опитваме да вземем тази представа в своя сън, а после да получим помощта, която ангелът на детето ще се опита да ни даде.

Следвайки опита на Хенинг Кьолер, ние се учим да намираме истинската роля на музиката и на водата като пра-елемент при чувството ни за телесна уютност. Или да овладяваме лечебно педагогическия подход към упражняването на бавност. Учим се да съчиняваме продължение към приказката в общия контекст на сюжета. Учим се да запомняме добре посочените сигнални понятия и да очакваме как всичко останало ще се прояви по-нататък в конкретния случай при общуването със самото дете. Ако наистина сме намерили приблизителната посока, можем уверено да покажем на детето точния път. Само трябва да бъдем много внимателни и да се научим да разгадаваме неговите послания.

В процеса на обсъждането на книгата за неспокойните деца често се оказва, че много от онова, което бихме искали да попитаме, вече сами сме си изяснили. Тази съвместна работа в тълкуването е безценна полза за младите родители, настоящи и бъдещи. Виждам как те се стремят да бъдат обективни и креативни, да изграждат образни идеи и нови ориентири

за възпитанието като изкуство. Представям си ги като поети или художници, отдадени на изкуството-възпитание, отхвърлящи енергично всяка форма на сковавача несвобода. Защото истинският художествен процес може да протече само в дух на свобода, с всички моменти на щастие и отчаяние, които принадлежат на него. Към това ни води авторът на книгата, която разглеждаме в нашия клуб. Учи ни да забелязваме насочващите акценти при възпитанието на страхливите и нерешителни деца и да откриваме смисловата обвързаност между близост, закрила, грижи за кожата, както и такива „незначителни детайли“ като предпочитанието към приятното за кожата естествено облекло, за да стимулираме изграждането на осезателното сетиво.

Учим се да изграждаме прецизност в качеството на контактите, внимание към обвиваща функция във вечерните часове като подготовка на нагласата за бъдещето, формиращо осъзната нежност като възпитателно отношение; грижливост като образец за нагласа. Заедно откриваме и това, че Хенинг Кьолер препоръчва и контакт със земята, с камъка, във връзка с пластицирането и моделирането, а по-късно и скулптурната работа, както и отглеждането на цветя, градинарството, като възможност за придобиване на опит. Обсъждаме и това, че авторът ни насочва да потърсим подходящите приказки като лечебно средство, да стимулираме децата сами да ги съчиняват.

Аз самата бих искала да припомня още, че ако искаме да разбираме добре едно неспокойно или страхливо дете, винаги трябва да имаме предвид и това, че пра-травмата му е несъзнателното изживяване, че то е нежелано. Пра-травмата на страхливото дете е това да бъде изоставено в беда. Непоекойните и страхливи деца ни създават най-големите главоболия. Именно затова те са в центъра на нашето внимание. Ние поставяме специален акцент върху разглеждането на сетивата на живота и на осезанието, защото нашата гледна точка е винаги да се питаме какви социално-човеш-

ки качества иска да внесе Ангелът на детето в неговите съдове и по този начин да осигурим едно здраво развитие на телесните сетива. Като душевен разсад се опитваме да подготвим почвата за тяхното покълване и растеж, знаейки, че стремежът у детето към подражаване на доброто се засилва постепенно чрез грижата за сетивата.

Темата, която преминава през всичките ни разглеждания на въпроса за сетивата като едно подводно течение, идващо на повърхността в даден момент, е моралното възпитание, но по един съвсем различен начин. Ние разбрахме, че сетивото на живота, което бива подсилвано чрез подреждащо-хармонизиращата подкрепа на Духовния свят, е тясно свързано с по-късната способност за толерантност, а осезателното сетиво (и насоченото към него формиращо и конфигуриращо въздействие на Духовния свят) със способността за грижовност като житейска нагласа.

След всички наши съвместни открития аз мога само да вярвам, че най-интересното в общия ни път все още предстои и не мога да не се радвам, че съм в една общност, където всеки може да обсъди най-болезнените си въпроси, най-плахите си подозрения относно проблемите с детето, или да бъде полезен на приятелите си със собствената си позиция към тях. Дълбочината, яснотата и топлината на книгата създават една възшебна атмосфера на доверие и емпатия.

Надявам се, наистина, че ще съумеем да създадем условия за срещи и работа не само с родителите, но и с децата, които очакваме, за да я имаме, още преди те да са във възрастта, когато ще изпитват необходимостта от детска градина. Жалко, че не успяваме засега, но нали човек трябва да е благодарен за това, което има, а всички ние все пак имаме тези прекрасни вечери с нашите срещи в „Клуба на родителите“ Стара Загора.

Павлина Николова

ОТКРИТО ПИСМО ОТ ИЗПЪЛНИТЕЛНИЯ СЪВЕТ ПРИ ГЪОТЕАНУМА

ПУБЛИКУВАНО В БРОЙ 5 НА ВЕСТНИК „АНТРОПОСОФИ ЧЪРПДЧАЙД“, МАЙ 2011 Г.

Скъпи членове,

На 16 април 2011 г. в Гъотеанума се проведе забележително Общо събрание на Единното

антропософско общество и причините да изразим дълбоката си благодарност са много.

За нас беше особено вълнуващ фактът, че на събранието присъстваха около 1300 участници, много от които бяха положили големи усилия да дойдат от други континенти и далечни страни. Освен това, много членове, които не можах да дойдат се свързаха с нас, за да ни кажат, че ще присъстват духом.

Несъмнено, причината за това високо ниво

на участие беше поставеното за гласуване предложение за вот на недоверие към нашата работа като Изпълнителен съвет.

Посоката на развитие, която определяме във връзка с Гъотеанума и Обществото, вземането на решения и подхода ни към финансите – всичко това беше поставено под въпрос. Всички теми бяха повдигнати и открито обсъдени, доколкото беше възможно на такова голямо събрание, след което се проведе тайно гласуване

не. Ние получихме вот на доверие с явно мнозинство (876 на 257 при 156 въздържали се).

От наша страна бяхме поискали одобрение за продължаване мандата на Сергей Прокофиев, Бодо фон Плато и Пол Макай като членове на Изпълнителния съвет. Всеки от тях поотделно беше също одобрен с явно мнозинство.

Тук е мястото да благодарим на Юстус Витих – разбира се, също и от името на всички присъстващи – за внимателното му и тактично водене на събранието при обсъждането на тези деликатни точки от дневния ред.

Искаме да благодарим и на вас, скъпи членове, за изразеното доверие – то ни мотивира и подкрепя в нашата ежедневна работа за антропософията, за нашето Общество и за Гютеанума. Наред с това, бихме искали да кажем на тези, които не можах да ни гласуват доверие „Ние приемаме сериозно вашата критика и поставените въпроси.“

Според нас, характерни за общото събрание тази година бяха атмосферата на будност, проникателност и – за щастие – елементът на хумор, когато събранието продължи в късните

часове на деня.

Това събрание със сигурност ще помогне на Антропософското общество да добие силата, от която има нужда, за да продължи развитието си с чувство на осъзнато доверие.

Стопли поздравии:

Виржиния Сийз, Пол Макай, Бодо фон Плато, Сергей Прокофиев и Зезя Цимерман.

Превод от английски: Диана Ботушарова

МОЕТО ПЪТУВАНЕ В БЪЛГАРИЯ

Социалната инициатива: Мислите да бъдат превърнати в дела

От контактите ми с Едит Моор и Франциска Келер (и двете от Швейцария) с помощта на Дорина Василева се получи една интензивна и хубава програма за моето 42-дневно пребиваване в България, което се състоя от февруари до началото на април 2011 г. В антропософски ориентирани кръгове можах да свърша ценна работа за хората и организациите в България. Но и за мен самия това беше много поучително и аз самият успех от него вътрешно да се развива. При това можах да науча много за страната и нейната история. Покрай другото научих български, но само в незначителна степен. Кирилицата вече ми стана позната. Мога горе-долу да я чета, но все още не я разбирам.

От 25 годишния ми опит с валдорфската педагогика можах в София, Стара Загора, Варна и Плевен да помогна малко на търсещите хора по пътя на реализацията на антропософски институции като валдорфска детска градина, валдорфско училище, лечебно-педагогическо училище, социално-терапевтични заведения. От опита ми успех да покажа по какъв начин биха могли да изглеждат подобни институции, успех да направя видими, доловими, преживяеми аспекти от тях. Присъстващите при мероприятията проявяваха винаги много голям интерес. Това бяха между другото инициативни групи, които са се ангажирали с валдорфските училища в София, Стара Загора и Варна, антропософски работни групи, учители и родители с техните въпроси за възпитанието, сътрудници на Министерството на труда и социалните грижи и на Министерството на образованието, а освен това слушатели на откритите лекции, недоволни от днешната училищна система в България, защото усещат, че за здравословно и

хармонично развитие детето им има нужда от нещо друго, различно от това, което предлага държавното училище.

Поставиха се въпроси за възпитанието на агресивни деца и как родителите да възпитават своето осиновено дете. Много въпроси се ориентираха към валдорфската педагогика през първия и втория седемгодишен период, към учебния план на валдорфското училище и към перспективите след завършването на училището (изучаването на професия, по-висшите училища, матурата), към наблюдаването на детето и обсъжданията за детето, към възможностите за обучение за валдорфски учител, към аспекти на създаването на училище, към тричленния социален организъм и т.н., и т.н.

Изживях инициативни групи, които се намират в началото на една грандиозна задача. Предусещам, че тази работа иска да бъде продължена. Тя ще бъде интензивна. Накрая ще бъде постигната една хубава и разумна цел.

За създаването на едно училище или на социално-терапевтична институция са необходими смелост, сила на волята и доверие, при това и взаимна подкрепа и уважение. Защото въобще едва ли ще бъде възможно да се свърши това от хората съвсем сами. Една социална инициатива възниква всъщност от събирането на повече хора, които се стремят към същата цел. Или изразено в обратен ред: хора, които се стремят към една и съща цел, се събират и могат взаимно да се подкрепят. Всеки има своите индивидуални способности, които могат да бъдат включени според възможността и потребността. Как може това да бъде направено по правилния начин?

Потребностите на инициативата може би не съответстват напълно на собствените представи на отделните инициатори. Би трябвало може би човек да постави себе си прекалено много на заден план. Защото когато някой прави това, което му се струва правилно, тогава то може би не съпада с представите на другите. Тук става дума за приваждане на неговите

идеи в съзвучие с потребностите на другите хора. С други думи, изхождайки от собствения аз и все пак ориентирани напълно към това, от което имат нужда другите хора. При това трябва да се вземе под внимание, че не става дума за това, от какво имат нужда другите хора от инициативата. Става дума за потребностите на целевата група. И не става дума за това, какво иска някой, а пък въобще не за това, какво искат инициаторите. Собствената воля трябва да остане на заден план: човек дава напълно безкористно своите сили за потребностите на другите хора, следователно за потребностите на целевата група. Инициаторите могат да се подкрепят взаимно, когато всеки един работи не за собственото си благо, а когато резултатите могат да бъдат пожънати от другите. А човек пък ще може тогава да пожъне резултатите от работата на другите от инициативната група. Всеки работи безкористно – за другите.

И спокойно може да се остане само с една (малка или голяма) поставена цел. В една инициативна група не би трябвало да има стремеж директно към няколко цели. Когато бъде постигната първата цел, тогава може непосредствено след това стремежът да се ориентира към други цели. Коя е следващата цел, ще се види в хода на времето. Когато човек е буден, тя може ясно да бъде усетена. За да се постигне следващата цел ще е необходима евентуална нова инициатива, може би дори ново сдружение. Когато групата си сътрудничи за постигането на целта по здравословен начин, ще може да запламети малък вътрешен огън. Той ще има своето въздействие, когато може да засияе добре. Той ще може да се разгори в един по-голям огън, който ще може да разпространява повече светлина. Това означава също, че ще може да бъде усетен от обкръжението при нас на земята. Но нека не забравяме: той ще бъде възприет и от духовния свят. И още повече, когато духовният свят бъде отново и отново привличан към сътрудничеството. Тогава духовният свят ще може да се свърже с инициативата и с тези

хора и да ги подкрепи. Това ще окаже добро въздействие. Всъщност не е необходимо хората да изпълняват всичко сами. Ангелите ще помогнат, когато бъдат привлечени и ще допълнят свършената работа. И така с времето към инициативата ще се присъединят правилните хора, когато хората работят и си сътрудничат заедно по здравословен начин.

Научих, че много хора в България действат като изхождат от астралното. Те имат много (добри) идеи, но не ги превръщат в дела. Астралното тяло е слабо обхванато от Аза. Когато Азът успее да навлезе в астралното тяло, самият човек ще може по-добре и по-осъзнато да управлява себе си от Аза и това ни позволява да превръщаме мислите си в дела.

Пример: идеята за едно лечебно-педагогическо училище е хубава. Дълго време може да се работи върху тази идея и най-хубавите възможности да се събират върху хартия или в главите. След това обаче училището трябва да се появи на бял свят! Първоначално това може да бъде едно училищно сдружение. Членове могат да станат всички, които желаят да подкрепят тази идея. Голямото сдружение съсредоточава всички сили, дори и ако много от членовете са само пасивни членове. С едно силно сдружение зад гърба си човек ще бъде още повече мотивиран. И скоро след това ще бъде учредено училището и ще се обади подходящият учител. Когато училището вече го има в действителност, още повече родители ще се

почувстват привлечени от него и ще запишат там своите деца.

Може да се започне с малко. Трябва да има възможност и да се изпробва, да се събира опит. Така сега за малките в София вече е възможно да посещават валдорфската детска градина. Желателно е естествено тези деца да могат по-късно да посещават и валдорфско училище. Необходими са също така и лечебно-педагогически и социално-терапевтични заведения. Едно съвсем малко и скромно начало би могло да бъде, ако съпругеска двойка приеме при себе си човек с увреждане. Ако тя освен това може с този човек да извършва и някаква занаятчийска дейност, тогава би се родило и едно съвсем мъничко социално-терапевтично семейство. Ще се присъединят нови сътрудници и допълнителни хора за асистирание и това ще може да прерасне в една институция.

Това не е трудно, ако хората обединят заедно своите сили. Усетих ясно, че волята е извънредно голяма, има ги и идеите!

Та нали Рудолф Щайнер казва в своя Лечебно-педагогически курс: „да, аз мога това!“. Тези думи човек трябва отново и отново да си ги повтаря. По този начин, щом човек винаги си го казва това на себе си, ще може да развие смелото съзнание. По този начин може да се придобие смелост, като отговорността за това е лична, индивидуална. Необходима е собствена инициатива, за да се осъществи нещо.

За съжаление не срещнах български лекар,

който практикува антропософска медицина. Антропософската медицина оказва важна подкрепа на сътрудниците в училищата и институциите при работата им за благополучното развитие на асистираните деца или възрастни.

В България отново и отново се срещам с безбройно много мили хора, навсякъде бях посрещнат много сърдечно. Пристигнах през февруари, когато още беше зима. От време на време валеше по малко сняг, страната беше кафява и сива. През последните дни на моето пътуване започна пролетта. Щъркелите се бяха върнали в гнездото си върху църквата, бадемките дървета цъфтяха, по нивите се показваше първата зеленина и едно след друго се оцветяваха в жълто, синьо, бяло и червено първите пролетни цветя. И ето, засега моето пътуване и първият ми ангажимент за България приключиха, но аз много се надявам, че скоро ще има продължение. Зависи от потребностите на другите хора, следователно от вас, антропософите в България. Бих се радвал, ако се обадите!

Бих желал да останем във връзка. 6 седмици бяха прекалено кратки. Или пък: може би 6 седмици бяха само началото?

*Йоханес Елдерхорст (Johannes Elderhorst),
Швейцария, jelderhorst@bluewin.ch
Превод от немски – Катя Белонитова*

ОБЪРНАТИЯТ КУПТ И ОСНОВОПОЛАГАЩИЯТ КАМЪК ⁽¹⁾

Да развиваме езотерика
чрез съвместна работа

„Полагането на Основния камък на Всеобщото антропософско общество от д-р Рудолф Щайнер“, така както беше обявено на 25 декември 1923 г. в 10 ч. сутринта в програмата на събранието, представлява езотеричното ядро на Коледното събрание от 1923-24 г. Беше добавено: „Във вторник, 25 декември, Всеобщото антропософско общество ще получи своето осветяване от д-р Рудолф Щайнер при полагането на Основния камък.“(2) С думата „осветяване“ Рудолф Щайнер посочваше, че не става въпрос само за предаване на мъдрост (което се случваше главно чрез вечерните лекции), а за култово действие от най-висок ранг.

Ако се обърнем към текста, произнесен при полагането на Основния камък, запазен като

стенограма, можем тогава да го усетим като един съвсем уникален езотеричен урок, даден от Рудолф Щайнер на членовете на Антропософското общество. Отначало той започва, както и всичките му други езотерични уроци, със съобщение идващо направо от духовния свят и продължава със сбито описание на това, което Рудолф Щайнер, посветен водач на нашето време, извършва в този момент като акт на свобода и любов в духовния свят непосредствено граничещ със земята. Това ново творение, което създаде, той го нарече **Додекаедричен основополагащ камък на любовта**. И веднага го връчи като духовна основа на новооснованото Антропософско общество.

Тук искаме да привлечем вниманието към едно съвсем особено качество на този Основнополагащ камък: той носи силата постоянно да свързва индивидуалното със социалното, в смисъла на новите Мистерии. Наистина, внедряването на Основнополагащия камък в почвата на човешкото сърце може да бъде извършено само чрез свободно деяние на индивидуално

човешко същество. Но веднъж закрепен там той вече не работи само в смисъла на индивидуалното духовно развитие, а се превръща в непоклатим фундамент на една нова човешка общност.

Също така, можем да разпознаем един подобен жест в медитацията, свързана с Основнополагащия камък, която чрез своята мантрична форма представлява един вид етерна духовна дреха или предпазваща обвивка в човешкото сърце. Тя започва със строго индивидуалното трикратно обръщение: „душа човешка“, за което Рудолф Щайнер казва, че става дума за „човешката душа, призоваваща самата себе си“ (СС-260, 26.12.1923 г.) и завършва с мощния акорд „ние“, който провъзгласява раждането на нова човешка общност:

**„Нека стане добро
Това, което ние...“**

Оттук произтича фактът, че цялото действие на полагането на Основния камък на 25 декември в своя двоен аспект: самият Основнополагащ камък и описващата Основнополагащия

камък медитация е всъщност тясно свързано с това, което Рудолф Щайнер описваше като обърнат култ през 1923 г. в устрема на подготвката на Коледното събрание (виж. СС-257). Този култ трябваше да бъде най-важният източник на сили, формиращи общност за всеки вид съвместна антропософска работа в клоновете и групите по света и да представлява базата за новото основаване на Антропософското общество, състояло се на Коледното събрание.

Стигаме до въпроса: как обърнатият култ е свързан с полагането на Основния камък? Тук ще се опитаме да отговорим на този въпрос.

СТРОИТЕЛНИТЕ КАМЪНИ НА ОБЪРНАТИЯ КУЛТ

Искаме преди всичко да разгледаме естеството на обърнатия култ. Той се състои в разбуждане на човека за душевно-духовния елемент на другия (3) (виж СС-257, 27.02.1923 г.). Точно както сутрин човек се събужда от сън за обикновеното си дневно съзнание, така обърнатият култ му предлага възможността да се издигне от това будно дневно съзнание до едно по-висше съзнание, и следователно, той има способността да формира общност.

Обикновено, будното дневно съзнание на човека е пронизано преди всичко от живота на мислите. Всъщност, в човешката душа единствено този живот на мислите притежава степента на будност необходима за ясно съзнание. Следващото ниво, до което човекът може да се издигне, от гледна точка на съзнанието, представлява напълно съзнателен живот в имажинации (4). Те играят решителна роля за социалния живот на хората. Рудолф Щайнер неуморно подчертава факта, че социалните проблеми на човечеството не могат да бъдат разрешени от мисълта на главата, а само като се изходи от имажинативното съзнание. Ето защо (ние пак ще говорим за това) тази способност, да се живее в имажинации, която трябва да бъде развивана, има абсолютно решаващо значение за установяването на социален ред, съобразен с духа, както и за извършването на обърнатия култ.

Занимавайки се с въпроса за обърнатия култ, често се изпуска из предвид, че той не може да се породи в празно пространство, а има нужда за отправна точка от едно съвсем особено душевно качество. Рудолф Щайнер го описва като „духовен идеализъм“. Без тази основа, обърнатият култ и разбуждането за душевно-духовния елемент на другия не могат да се състоят. „Силата за това разбуждане може да се породи от факта, че в определена човешка общност е внедрен духовен идеализъм.“ Пак там Рудолф Щайнер описва още по-подробно

за какво се касае. Тук не става въпрос за онзи вроден и добре познат идеализъм, който всички младежи повече или по-малко носят в себе си, и който при повечето от тях в течение на живота постепенно угасва. Напротив, става въпрос за един нов идеализъм, възпитаван съзнателно, който никога вече не напуска хората, които съзнателно са се издигнали до него, понеже в наше време той разкрива една дълбоко християнска основа. Ето защо Рудолф Щайнер го свързва със съвременния път на човека, по който може да бъде достигнат Христос благодарение на вътрешното разгъване на силите на волята. „Само чрез един изработен чрез възпитание идеализъм може да се осъществи това, което словото на Павел иска да каже за Христос: „Не аз, а Христос в мен“ (СС-193, 11.2.1919 г.)

Освен това Рудолф Щайнер характеризира този „духовен идеализъм“ като душевно качество, което би било в състояние да издигне свободно „до идеал“ всичко, което „човекът е възприел в сетивния свят“. Така, „сетивното се повдига чак в свръхсетивното“, чрез един вътрешен процес, по време на който се извършва обратното на това, което става при всеки обреден култ, при който, „свръхсетивното започва да присъства осезаемо в субстанцията на олтара“. (СС-257, 27.02.1923 г.)

Според Рудолф Щайнер следващата стъпка в развиването на този духовен идеализъм се прави чрез това, което той нарича сила на „ентузиазма“, който се състои преди всичко в разгръщане на силите на сърцето и волята на човека. Така, „идеалът придобива по-висш живот“ (пак там) и после ще бъде способен да ръководи в духовния свят душата, която го изпитва. Фактът, че „ентузиазмът носи в себе си духа“ (СС-260А, 20.07.1924 г.) е посочен директно в немската дума. „Ентузиазъм“ (Begeisterung) означава „да бъдеш в духа (Geist)“.

Рудолф Щайнер добавя и едно трето качество, което освен духовния идеализъм и силата на ентузиазма е абсолютно необходима основа на обърнатия култ и дори представлява подхранващата го почва. Става въпрос за настроението, което трябва да бъде създавано и поддържано в клоновете и групите по време на работа с антропософската мъдрост. Тук става въпрос за „развиване на духовна чувствителност“ (durchgeistige Empfindung), която Рудолф Щайнер обозначава също с думата „почитание“ (Erherbietung). Само в такава атмосфера обърнатият култ може наистина да разцъфти в антропософските клонове и групи. „Ако сме предразположени, ние можем да постигнем това чрез чувствата навсякъде, където упражняваме нещо антропософско, да напояваме тази работа с духовна чувствителност, ако съумяваме

да почувстваме дори вратата, преддверието водещи към залата като нещо през, което трябва да преминем с почитание – независимо, че са най-обикновени, те ще станат святи чрез съвместното антропософско четене.“ (СС-257, 27.02.1923) (5)

Дори след Коледното събрание той пише за „дълбокото уважение към духовния живот.“ (29.09.1924 г., 10-то писмо до членовете, СС-260а, курсивът на Рудолф Щайнер), което трябва да цари при всяко антропософско представяне в клоновете. Понеже „там, където това дълбоко уважение липсва, обсъждането на антропософските истини няма никаква сила“ (пак там). А тази вътрешна сила е необходима, за да могат духовните същества да се свързват с антропософската работа в клоновете. Сега евентуално човек може да се запита защо точно такава атмосфера има такава голямо значение за живота в клоновете. Отговорът е следният: защото целта на антропософската работа в група се състои в сътрудничеството с духовни същества. А това не може да бъде осъществено без тази атмосфера. И точно затова тя може да бъде определена като истинска прагова атмосфера.

Обратно, когато това вътрешно условие на обърнатия култ се пренебрегва в общата работа, това оказва потискащо въздействие; като последица, тази работа рано или късно ще дегенерира. Що се отнася до цитираните по-горе думи на Рудолф Щайнер трябва още особено да се подчертае фактът, че не става въпрос за цитати от „стария теософски период“, а за условията на съществуване на една антропософска общност, която посветеният постепенно подготвяше в течение на 1923 г. за основаването на новите Мистерии, станало по време на Коледното събрание. По-късно също той отново и отново говореше да това фундаментално условие за процъфтяването на работата в антропософската група.

Не е изненадващо, че още в речта си при откриването на Коледното събрание, Рудолф Щайнер призовава присъстващите много настойчиво към определящия елемент, който участниците в Събранието би трябвало да внесат: „атмосфера, атмосфера и пак атмосфера“ (СС-260, 24.12.1923). И освен тази „антропософска атмосфера“ той веднага отбелязва „ентузиазма“ от който това събрание абсолютно се нуждае, за да постигне целта си. Така основните качества на обърнатия култ са внесени в непосредственото протичане на Коледното събрание.

СЪТРУДНИЧЕСТВОТО НА ДУХОВНИТЕ СЪЩЕСТВА

В това отношение не трябва да си правим никакви илюзии: там, където в групите и в клоновете не се създава и не се поддържа достатъчно и последователно тази атмосфера на дълбоко уважение и почитание, не може да присъства никакъв обрнат култ. Понеже в крайна сметка, неговата мисия е да довежда тези, които участват в него, до следната цел: *„... чрез целия този процес на приемане на антропософските идеи, в пространството, където изучаваме антропософията да присъства едно реално духовно същество.“* (СС-257, 27.02.1923 г.) Едва, когато бъде постигната тази степен на работа в група „отделното антропософско действие започва да се превръща в конкретизиране на самото свръхсетивно“ (пак там). Тогава в групата започва не да се говори за антропософия, а да се говори изхождайки от Антропософията. Тогава някое същество от областта на висшите йерархии може да се свърже с такава група, или такъв клон като нов дух на групата или нова душа на групата (По тази тема вече съм говорил с повече подробности на други места). (6)

Едно такова сътрудничество в новите Мистерии се извършва не само поради факта, че висши същества слизат, а също и поради факта, че става възможно обратното движение: издигането на човешки същества в духовния свят чрез обрнатия култ. И според Рудолф Щайнер, именно в това се състои истинската цел на работата на групата: *„В работата на една антропософска група не става въпрос само за това, че известен брой хора говорят за антропософските идеи, а че те се чувстват обединени като човеци по такъв начин, че една човешка душа се събужда за друга човешка душа и човешките същества биват издигнати в духовния свят така, че наистина да бъдат сред духовни същества, дори ако не ги виждат.“* (СС-257, 03.03.1923 г.)

И ако обрнатият култ се разгъва все повече при тези условия в антропософските групи, тогава още по наше време ще се изпълни задачата, която Рудолф Щайнер формулира със следните думи: *„Хората трябва да си сътрудничат с боговете, със самия Михаил.“* (СС-240, 19.07.1924 г.)

ЧЕТИРИТЕ НИВА НА ОБРНАТИЯ КУЛТ

Относно формирането на човешки общности и душите на групите, свързани с този процес Рудолф Щайнер казва също: *„Така, чрез това, което изживяваме заедно приемайки общо това, което е антропософско, може да бъде привлечен един действителен общностен Дух, а не групов Дух по кръв (като старите групови души). Ако успяваме да го усетим, тогава*

се свързваме като човеци в истинска общност.“ (СС 257, 27.02.1923 г.) А в друга лекция той определя този действителен общностен дух, който е „привлечен“ като същество, принадлежащо отначало към йерархията на ангелите. Това означава, че не само външните форми на съместната работа, а преди всичко колективното търсене на общност със йерархичните същества позволява на една истинска антропософска група да работи в света трайно, оздравяващо и продуктивно също и от социална гледна точка. Практикуването на обрнатия култ е конкретният път, който води натам.

Ако разгледаме по-отблизо вътрешно присъщите етапи на обрнатия култ, през които може да се зароди нова човешка общност, която съзнателно да си сътрудничи с духовния свят, тогава бихме могли да проследим следното развитие: Най-напред започваме на основата на духовния идеализъм в смисъла на добре известния цитат от книгата „Как се постигат познания за висшите светове?": *„Всяка идея, която не става за теб идеал, убива една сила в душата ти, но всяка идея, която се превръща в идеал, създава в тебе сила за живот.“* (СС-10). Разцветът на този идеализъм има за цел в социалния живот да формира човешка общност, основана на чисто братската любов. Обаче между началната точка и крайната цел съществува един междинен етап, който ни насочва право в сърцето на социалния елемент. Този междинен етап се състои в образуването на имагинации. Тъй като социалният въпрос, както вече отбелязвахме, не може да бъде решен с идеали, колкото и прекрасни да са те, докато остават на равнището на мислите, а само като се създават нови имагинации. Единствено те могат да пораздат и поддържат човешка общност в която може да разцъфти истинско братство, основано на любовта. По тази причина Рудолф Щайнер посочва още в 3-ти параграф на Устава от Коледното събрание, че резултатите от антропософията, развивана в Гьотеанума могат да доведат до един социален живот действително основан върху братската любов. (СС-260а, 13.01.1924 г.) Единствено такива общности, основани на братската любов, в които чрез работата с антропософията, не само мислите, а преди всичко чувствата на участниците се насочват към един невидим център, позволяват реално свързване с духовния свят и съществата, живеещи в него. Тогава тези същества стават новите души на групите. Поради факта, че хората оставят чувствата им свободно да се обединяват, нещо приема форма, нещо, което отново надхвърля просто еманципираното човешко същество. Чувствата, които по този начин се съсредоточават в една централна

точка, дават възможност на духовните същества да работят като един вид групови души. (СС-102, 01.06.1908 г.) Това обединяване на чувствата на всички, които участват в една такава антропософска работа, има голямо значение. Но това обединяване трябва да се извършва по правилен начин, изхождайки от антропософските съдържания, от които всички наистина са ентузиазирани. Понеже именно духовната работа свързва вътрешно всички участници и така поражда „чувството за общност“, което има привличащо въздействие за висшите същества (нови групови души). „Колкото повече тук се образува общностно чувство в пълна свобода, толкова повече висши духовни същества ще слизат към хората“ (пак там).

В тези ранни лекции, в които Рудолф Щайнер споменава новите групови души желаещи днес да си сътрудничат с човешките същества, които са станали свободни, според мен имаме работа със същите „групови души или групови духове“, за които става въпрос през 1923 г. във връзка с обрнатия култ. И тази съзнателна връзка с тях Рудолф Щайнер определя като нова „общност с духа“, която днес единствено има силата, в духовен смисъл, да въздейства за формирането на общност. Тъй като навсякъде, където в събудените си души човешките същества „приемат антропософските идеи, действителната обща духовност се накланя над работното им място“ по такъв начин, че „при духовното разбиране (на антропософията) духовете достигат до духовна общност с нас.“ (СС-102, 01.06.1908 г.)

По-нататък, обобщавайки още веднъж целия процес, той казва: *„Ако има такова истинско разбиране на антропософията, тогава това разбиране не е само път към идеи относно духа, а и към общност с духа. И съзнанието за тази общност с духовния свят също така има формираща функция за общността.“*

Така, на земята могат да се зародят, изхождайки от братската любов, нови общности, в които човешките същества по пътя на обрнатия култ се издигат в духовния свят, а йерархичните същества слизат към тях, чрез което става възможен нов вид среща и сътрудничество между боговете и хората.

На тази основа в обрнатия култ могат да се различат следните четири етапа:

1. Схващане на антропософските идеи в смисъла на духовния идеализъм по такъв начин, че те да се превърнат в източник на общ ентузиазъм и да събудят интерес към мислите на другите.

2. Създаване на способността да се изживяват другите човешки същества по образен или имагинативен начин, точно както го е оп-

исал Рудолф Щайнер в лекцията си от 26 октомври 1918 г.: „Ето какво трябва да се случи в човечеството в тази епоха на съзнателната душа: да успеем да схващаме човека по образен начин“, понеже „ние трябва да са научим да съзерцаваме духовния архетип на човека посредством неговата образна природа“. (СС-185) Тази нова способност води към реално разбудяване на душата за душевно-духовния елемент на другия. Тази задача е подчертана също и след Коледното събрание, а именно в 13-то писмо до членовете, което Мария Щайнер е озаглавила: „Относно образната природа на човешкото същество“ (7) Нещо повече, в статията „Какво се проявява, когато се отправи ретроспективен поглед към предишния живот между смърт и раждане?“ (декември, 1923) Рудолф Щайнер добавя, че „човешката форма е изцяло духовна“ и че „за този, който може да вижда духовно, е така, че той вижда в човешката форма една действителна имажинация, която е слязла във физическия свят. (СС-26)

3. Създаване, изхождайки от братската любов, на нова човешка общност, имаща за основна задача съвместно да развива антропософската мъдрост и в своята духовна работа, формираща малко по малко централната точка, описана по-горе, в която се срещат висшите чувства на участниците, за да се породи един душевно-духовен потир, който да приеме съществата от йерархиите. (8)

4. Изживяване на „общност с духа“ чрез присъствието на групите души от ангелско или по-висше естество в една такава антропософска рамка.

РАБОТАТА НА АНГЕЛА В АСТРАЛНОТО ТЯЛО

В лекцията от 9 октомври 1918 г. озаглавена „Какво прави ангелът в нашето астрално тяло?“ Рудолф Щайнер описва как в наше време духовните същества от ангелската йерархия създават в астралните тела на хората образи (имагинации), чиято задача е да предизвикат появата в човешката душа на три идеала за бъдещето.

Той описва първия като „импулс за абсолютно братство“, като „едно добре разбрано братство, отнасящо се до социалните ситуации в душевния живот“. (СС-182)

Вторият идеал, до който водят образите на Ангела, се състои в следното: „за в бъдеще всеки човек ще трябва да вижда във всеки човек един скрит божествен елемент“ (пак там). Но за да успеем да постигнем тази цел е необходимо „да схващаме човешкото същество като образ, който се изявява от духовния свят“. (СС-182) Последниците от едно такова образно, т.е.

имагинативно, разбиране на другия са особено впечатляващи що се отнася до формите на социалния живот, тъй като от това малко по малко произтича като резултат разгръщането на една „свободна религиозност“, която почива на факта, че в социалния живот срещата на всяко човешко същество с друго човешко същество от самото начало ще бъде „един религиозен акт, едно причастие.“ Поради това, целият живот на хората на физическия план „ще се превърне в израз на свръхсетивното“.

Третият идеал е да се направи тази стъпка, към която подбуждат образите в астралното тяло, предизвикани от ангела: „достигането до духа чрез мисленето“, т.е. до разбирането на съвременната духовна наука.

„Духовна наука за духа, религиозна свобода за душата, братство за телата, това звучи като музика на сферите в работата на ангелите върху астралните тела на хората“ – с тези думи Рудолф Щайнер обобщава трите описани качества.

После той посочва настоящата най-важна задача: човекът постепенно да осъзнае тази работа на ангела в своето астрално тяло и да успее дори да съзерцава самия ангел. Единствено чрез Съзнателната душа, чрез съзнателното си мислене хората трябва да успеят да видят какво точно правят ангелите, за да подготвят бъдещето на човечеството. (СС-182)

Ако сега си спомним, че в третата йерархия ангелите, които притежават един напълно развит Дух-Себе, представляват предимно импулс на Светия Дух (СС-175, 20.02.1917 г.) и че по пътя на съвременно посвещение е възможно да изживеем това под тази форма, тогава ще намерим и тук четирите степени на обърнатия култ, които вече познаваме.

Следователно ние имаме трите основни качества, към които ангелите искат да водят хората чрез образите, които създават в душите им:

- изучаване на духовната наука;
- изживяване на другия в образ; (9)
- достигане до истинско братство в социалния живот;

- Към това, като 4-та степен, се добавя съзнателната среща с ангела като представител на най-близкия до хората дух, който поема също ролята на посредник между тях и по-висшите йерархии (Архангели и Архиа).

И точно както при обърнатия култ, в който става въпрос преди всичко човекът да се разбуди в съзнателната си душа на най-близкото по-висше равнище на космическото съществуване, където той може реално да се намери сред ангелите, положението е същото по отношение на работата на ангела в астралното тяло,

целяща да осъществи идеала на бъдещето за шестата културна епоха предимно в областта на формирането на общности. (10)

ОБЪРНАТИЯТ КУЛТ И ОСНОВОПОЛАГАЩИЯТ КАМЪК

Тези четири степени, които съставляват обърнатия култ се намират в същината на Основополагащия камък на Коледното събрание:

- Той извлича аурата си от човешко-вселенските мисли, които поради този факт естествено се превръщат в идеали, тъй като човешките мисли се свързват с космическите мисли.

- Формата му е придадена от човешко-космическите имажинации посредством които висшето същество на другия може да бъде разбрано, понеже човешките имажинации се свързват с космическите имажинации и правят възприемаема духовната същност на човека.

- Субстанцията му се състои от човешко-космическа любов, която е способна да основава нова човешка общност, тъй като индивидуалната човешка любов се свързва тук с космическата любов, което ѝ придава способност за въздействие, формиращо общност.

- И накрая, на четвъртата степен, апогей на целия този процес, в мисловната аура на Основополагащия камък, мисловна аура, която отговаря на съвместното изучаване на Антропософията по време на обърнатия култ, се появява духът, чийто представител в свръхестествения свят е ангелската, или още по-висша груповата душа, която слиза над групата.

В процеса на полагаането на Основния камък, Рудолф Щайнер добавя още задачите, които се отнасят до него и които хората трябва да изпълнят, за да позволят на Основополагащия камък да бъде действащ в сърцето на всеки в смисъла на обърнатия култ.

Що се отнася до мисловната аура на Основополагащия камък, който той свързва със системата „глава“ на човека, той говори за задачата да се излее топлината на сърцето в областта на главата, за да се оживят мислите.

Що се отнася до имагинативната форма, свързана със сърцето, център на срединната област, Рудолф Щайнер поставя задачата да се използва „сърцето като орган на познание“, което тогава ще бъде способно да възприема „вселенските образи“, т.е. космическите имажинации. Тъй като, обратно на главата, сърцето не познава чрез мисли, а чрез имажинации.

А що се отнася до субстанцията на Основополагащия камък свързана вътрешно с духовната основа на системата на крайниците, става въпрос да изпълним „задълженията, задачите, мисията си... с едно активно и ангажирано разбиране на света“. (СС-260, 15.12.1923 г.), т.е.

да схванем съзнателно кармата си, както тя живее и работи в двигателната и храносмилателната система и да я реализираме в човешка общност. Защото тя винаги се изразява между човешките същества. Ето защо на въпроса какво събира хората в Антропософското общество, Рудолф Щайнер отговорил: „Обеднява ги това, че трябва да поставят в ред кармата си!“ (СС-237, 08.08.1924 г.)

А самият Дух, който се явява в мисловната аура на Камъка на любовта, става след Коледното събрание „добрата звезда“, която би искала със своята небесна светлина да води към бъдещето новооснованата общност на антропософите. (СС-260, 01.01.1924 г.)

От всичко това произтича, че четирите съставни елемента на Основополагащия камък отговарят точно на степените на обърнатия култ, както ги описахме. Така, внедряването на Основополагащия камък в почвата на нашите сърца води също до осъществяването на обърнатия култ. По този начин същността на обърнатия култ е интегрирана в мистерииното (11) протичане на Коледното събрание и се превръща в основа на целия езотеричен живот на Антропософското общество.

СЪЗДАВАНЕТО И РАЗВИТИЕТО НА ОБЪРНАТИЯ КУЛТ В КЛОНОВЕТЕ

Вътрешният живот на клоновете съставлява важна част от езотериката на Антропософското общество, ето защо Рудолф Щайнер е посветил няколко „писма до членовете“ на тази тема след Коледното събрание. Важно е да се отбележи, че той охарактеризира четирите споменати степени, макар и от друга гледна точка в 15-то писмо до членовете от 1 юни 1924 г., озаглавено „Още нещо за атмосферата, от която се нуждаят сбирките на клоновете“ (СС-260А). Този нов подход към темата изхожда от една констатация: Антропософията не отчуждава човека същество от света, напротив, тя може да повиши активността му в света, защото му придава по-висш смисъл.

По-нататък в съдържанието на писмото е възможно да се идентифицират следните степени:

Първата е формулирана така: „Когато човешката вътрешност се изпълни с познания за духовното, става дума за *разбуждане* във от живота в сетивната реалност“. Тук става въпрос за вътрешно разбуждане, което води отвъд границите на обикновеното съзнание. Това разбуждане е подобно на разбуждането при обърнатия култ. И в двата случая се касае за сблъскване на нивото на мисълта (на съзнанието) с антропософските съдържания.

Втората степен е описана както следва:

„Животът в материалното съществуване за човека е равнището на съществуване на което той може да възприеме духовното в *образ*, във от неговата действителност (СС-260А). Тук се касае за формиране на нова имагинативна способност, чрез която образната природа на човека също може да бъде разбрана. Тази опитност засилва още повече процеса на вътрешно пробуждане на човешкото същество започнал вече с общото изучаване на Антропософията.

В предишното, 14-то писмо той вече беше посочил, че такъв имагинативен подход към „образното същество“ на човека може да доведе до вътрешно пробуждане на човека само при особено „душевно предразположение“, което е необходимо за тази цел (СС-260А, 25.05.1924). Ако потърсим източника на това пробуждане, ще го намерим, в смисъла на обърнатия култ, в душевно-духовния елемент на другия, който можем да изпитаме, потапяйки се в неговата образна природа.

В социалния живот, на основата на това имагинативно възприемане, чрез което вътрешното същество на човека постепенно става видимо, разцъфтява интересът, а после и истинската преданост към другия. Така Рудолф Щайнер пише по-нататък: „В тази преданост се намира основанието за импулсите на любов в живота.“ (15-то писмо). Само по този начин става възможен един съвместен братски живот, който съставлява третата степен на охарактеризирания път.

Накрая, в това същото писмо, Рудолф Щайнер говори и за *духа*, който „истинската Антропософия“ търси навсякъде в природата и, който, на тази четвърта и последна степен може да се появи и да работи в сбирките на групите, когато там се поддържа съзнателно „правилната атмосфера“, т.е. атмосферата, която е резултат от трите предишни степени. Едва тогава работата в клона ще може да даде на човешкото същество, в смисъла на обърнатия култ, това, от което то има нужда за своя живот във външния свят. „Духът, който цари в сбирките на клоновете, трябва да бъде светлината, продължаваща да блести, когато антропософът е отдаден на изискванията на външния живот.“ Така Рудолф Щайнер се свързва с духовната светлина, за която беше говорил два пъти по време на Коледното събрание: накрая при полагането на Основния камък (25 декември 1923) и в последния ден (1 януари 1924).

Следователно, можем да констатираме, че макар и да не споменава изрично обърнатия култ нито по време на Събранието, нито впоследствие, Рудолф Щайнер е свързвал с този култ цялото полагане на Основния камък, който представлява езотеричният център на това

Събрание и очевидно е желаел работата в групите по същество да се разгръща, изхождайки от обърнатия култ и неговите четири степени в смисъла на 15-тото писмо до членовете. Така, обърнатият култ остава неразривно свързан с Основополагащия камък и тайнствено разпростира въздействието му чак вътре до групите, стига те да желаят да се присъединят към новия „езотеричен порив“, произтекъл от Коледното събрание и да работят в този смисъл.

Ако успеем да се опрем непоклатимо на този духовен Основополагащ камък във всички външни или вътрешни ситуации в антропософската ни работа, ние ще можем да действваме в света, колкото е необходимо широко чрез нашите инициативи. Тъй като, поради неговото присъствие в сърцата ни, никога няма да има опасност да загубим тази абсолютно необходима връзка с нашите духовни корени, произхождащи от Антропософията. Обратно, когато се потапяме в самите себе си, ако се поддадем на опасността прекалено да се занимаваме със себе си и да изгубим от поглед истинските цели на световната антропософска общност, тогава Основополагащият камък, като че ли подтикван от едно вътрешно предупреждение излъчващо се от формиращата общностна сила, с който той е изпълнен, ще ни доведе отново до задачите, които ни очакват в рамките на човечеството. Тъй като „почвата, в която днес трябва да положим Основния камък, точната почва, това е хармоничната съвместна работа на нашите сърца, тяхната готовност, пропита с любов, да носят заедно антропософската воля в света. Това ще може да ни осветли като *предупреждение*, което може по всяко време да ни бъде отправено от мисловната светлина, излъчваща се от додекаедричния Камък на любовта, който днес искаме да положим в сърцата си. (СС-260, 25.12.1923)

Така, още в началото в Основополагащия камък присъстват двата полюса, неразривно свързани в абсолютна хармония: в мисловната му светлина работи индивидуалният елемент, а в неговата субстанция от любов – социалният елемент. Обаче неговата имагинативна форма свързва свободно тези два полюса, позволявайки зараждането и разцъфтяването на една нова човешка общност: Антропософското общество, в което чрез неговите многобройни инициативи действителният дух може да присъства и да работи активно за напредъка на човечеството.

Cerzei Prokofiev, Nouvelles de la Societe Anthroposophique en France, януари-февруари 2011 г.

Превод от френски: Светла Бисерова

(1) Тази статия се публикува с цел да допринесе за задълбочаване на темата, която ще бъде в центъра на конференцията на Антропософското общество във Франция, през май 1911 г. в Алие: „Коледната конференция 1923 г., Зараждане на една духовна и социална действителност.“

(2) (СС, 26.12.1923) На двете места цитирани от програмата на конференцията Рудолф Щайнер употребява още названието „Международно антропософско общество“, което той помоли по-късно в течение на конференцията да не се употребява вече, а да се замени с думата „Всеобщо“ (Бележката на френския преводач е „общо“, тъй като немската дума е „algemeine“)

(3) NDT – този израз е по-познат във Франция като „пробуждане с душевно-духовния елемент на другия“ във връзка с изрече „пробуждане при контакт с Аз-а на другия“. Ние умишлено решихме да не повтаряме този превод, тъй като не внася тук понятието „контакт“. Според нас не става въпрос

за разбуждане при контакт с душевно-духовния елемент, а за разбуждане „за душевно-духовния елемент на другия“. Понятието „контакт“ предполага качества, свързани със сетивното осезание (противопоставяне, сблъсък, тъмнина...), които не присъстват във формулировката на Щайнер.

(4) Виж: Рудолф Щайнер, „Степени на висшето познание“, EAR (СС-12)

(5) В същата лекция Рудолф Щайнер говори също за други начини „да се приемат антропософските идеи“ в групите. Освен общото четене той споменава също „чутото“, т.е. изнасяните лекции, а също така индивидуалното обработване на антропософските съдържания.

(6) С. О. Прокофиев, „Езотеричното значение на съвместната работа с духовната наука и бъдещето на Антропософското общество“, Щутгарт, 2008 г.

(7) Показателно е също, от тематична гледна точка, че тези писма до членовете са в следния ред: най-напред 12-то писмо: „За формата, която трябва да се придава на вечерните сбирки на клоната“, после

13-то писмо: „За образната природа на човешкото същество“ и след това „По повод атмосферата, която би трябвало да съществува на сбирките на клоната“ (14-то писмо)

(8) В тези три първи нива на обърнатия култ, можем веднага да разпознаем троичния идеал на истинското Розенкройцерство, който се състои в сливането на науката, изкуството и религията (социалния живот).

(9) Фактът, че Рудолф Щайнер в същата лекция свързва това качество с възприемането на Христос в етера, има особено значение.

(10) Не е трудно в трите качества, които се виждат в образите на ангела, да се разпознаят трите основни качества на шестата епоха (за тези три виж СС-159/160, 15.06.1915).

(11) NDT – ние употребяваме неологизма „мистерии“, за да определим това, което се отнася до „Мистерииите“, т.е. до мъдростта на Посвещението, а не за „мистерия“ в обикновения смисъл на думата, чието прилагателно би било „мистериозен“.

„В ТЪРСЕНЕ НА АЗА“ Конгресът в Болоня и очакваната реабилитация на д-р Рудолф Щайнер

Макар и след 100 години италианските антропософи направиха така, че от този висок форум прозвучаха много истини за Духовния свят, а създателят на антропософията отново бе във фокуса на общественото внимание.

От 31 март до 3 април 2011 г. в най-стария университет в Европа – в Болоня, създаден през 1088 г., в Аула Магна Санта Лучиа се проведе международен конгрес, организиран от Италианското антропософско общество. Този конгрес се състоя 100 г. след Четвъртия международен конгрес по философия, където на 08.04.1911 г. д-р Рудолф Щайнер е бил поканен да изнесе една лекция на тема „Психологическите основи на антропософията и отношението ѝ към теорията на познанието“. Той приема и говори пред философите за основите на теорията на познанието от антропософска гледна точка и темата за Аза. Тази тема на този форум е била голямо предизвикателство за него и той е осъзнавал големия риск – да представи тези свои резултати на толкова престижен международен философски конгрес. Темата остава неразбрана от повечето присъстващи философи и не е намерила никакъв отзвук в техните среди, медиите също не отразяват събитието, с изключение на един унгарски вестник, който помества кратка статия. Тъй като д-р Щайнер е съобщил за своите душевно-духовни

резултати и изследвания, повечето философи са приели изнесените факти за несериозни твърдения. Този неуспех на Щайнер обаче му затваря вратите за философските среди, той не е канен повече на техните конгреси, името му, така да се каже, е заличено от техните общности и форуми, което е голям удар на него.

И този конгрес сега, 100 години по-късно, идва като един опит за реабилитация на създателя на антропософията от страна на университетските и философските среди, както и от Италианското антропософско общество. На конгреса присъстваха над 700 души – антропософи, водещи професори от Университетите в Болоня, в Рим и Милано – философи, икономисти, изкуствоведи, сред които проф. Масимо Дона, проф. Фр. Аматори, Паола Джованели...

Този конгрес засегна важни въпроси на медицината, психологията, изкуството, икономиката, обществото. Бяха казани много антропософски истини, които прозвучаха в същия този университет в Болоня.*

Международният конгрес в богатия италиански град бе открит с реч от председателя на Италианското антропософско общество д-р Стефано Гаспаро, последвана от първата лекция, изнесена от Сергей Прокофиев – „Тайнството на Аза и пътят на посвещение на Рудолф Щайнер“. Същия ден Бодо фон Плато изнесе лекцията „Азът – от философията към живота“. Конгресът продължи с лекции в които основни теми бяха „Медитацията и Аза“ от проф. Артур Зайонц и „Научността на антропософията“ от проф. Екарт Фьостер. Форумът продължи своята работа в следващите дни в осем работни групи като най-важните обсъждани теми бяха

„На прага на съзнанието и познанието“, „Азът срещу науката“, „Биодинамичното земеделие“, „Троичността на социалния организъм“, „Изследване върху Данте и италианския народностен дух“, „Развитие на способностите – имагинация, инспирация и интуиция.

Вечерите след приключване работата на конгреса бяха изпълнени с евристични представления от една германска група Елзе клиник – Щутгарт, както върху музика от Брукнер и Бетовен, така и по произведения на Данте и Рудолф Щайнер.

Групата, в която взех участие, разгледа важни въпроси на медицината и психиатрията от антропософска гледна точка – евтаназия, трансплантация, кома и липсата на Азовост. Д-р Кантамеса, анестезиолог от Бергамо постави изключително важния въпрос за церебралната /мозъчна/ смърт и смъртта на сърцето – коя от тях е истинската смърт за личността и тялото? Церебралната смърт е смърт на мозъка, но все още не е настъпила кардиачната смърт, а в сърцето, както знаем от антропософията, живее душата. Доколко можем да приемем, че пациентът е починал, когато е в състояние на мозъчна смърт и трябва ли да се чака да настъпи и смърт на сърцето, за да се извърши трансплантация? Антропософията казва, че по-важна е смъртта на сърцето, а за да се развие и да има успех трансплантацията, органите трябва да се вземат в състояние на церебрална смърт. В същото време, за да се уважи човешкото тяло и личността на потърпевшия, трябва да се изчака кардиачната смърт. Тези въпроси остават много дискуссионни. Защото когато спре сърцето, възможностите за трансплантация

стават изключително малки.

По време на дискусиата дори се чува мнението, че вземането на органи при биещо сърце може да се разглежда като вид евтаназия.

Преди години, когато участвах в експлантации (хирургическа процедура по вземането на органи от тялото на починал с цел подготовката им за трансплантация – б.а.) във Франция при биещо сърце, това ми причиняваше изключителен вътрешен дискомфорт и поради това не продължих в тази посока.

Другата голяма обсъждана тема бе въпросът за евтаназията. Този въпрос е уреден законно в Холандия. Д-р Мадлен Винклер, лекар от Холандия, защити темата за прекъсването на живота или прекратяване на животоспасяващи грижи за зависим от това човек по негово настояване в терминално състояние. Тук водещ е принципът на желанието на личността за себегулария на живота и достойна смърт. Нейната позиция бе абсолютно неприемлива за италианците, за хората от Юга. По думите им „това е карикатура на свободната воля“. Разбираемо е защо възпитаните в римокатолическа вяра италианци се отнасят крайно негативно към прекратяването на живота по този начин. Техният най-силен аргумент бе: „Доколко поставеният в такава безизходица пациент може да вземе правилно решение?“ Това може да се разгледа и като понижено, помрачено състояние на съзнанието. Когато човек сам взема решение да прекрати живота си, той се намесва в едни други сфери. Известно е, че часът, датата и мястото на смъртта имат отношение към следващата инкарнация, така че човек не може да знае кога е най-добре за него да отпътува от този свят.

Така че в спора между Севера (Холандия) и Юга (Италия) е нормално да има такова проти-

вопоставяне. И двете страни защитиха своите гледни точки. Рудолф Щайнер е казал, че при такива въпроси, човек трябва да може да приеме и двете мнения, дори и да са крайни, трябва да защити и противоположната на своето мнение позиция. Даже и да има грешка, това несъответствие кармично ще се изравни.

Трета тема бе предложена от д-р Пим ван Ломел, кардиолог и антропософ, който от години проучва състоянието кардиачен арест, водещ до клинична смърт. Той научно представи, че 18% от пациентите, които са изследвани, (няколко стотин души), т.е. всеки 5-и има спомен за преминаване през тунела и вижда светлина в Отвъдното. И това е описано и защитено в неговата книга по един научен начин.

Още една интересна тема: за комата като част от темата за съзнанието и отсъствието на Аза. Водещ лектор в този модул бе д-р Де Нигрис, чийто син Лука изпада в кома и умира. И този шок кара бащата съзнателно да изследва това явление и създава един кръг „Приятелите на Лука“. Човек не може да даде отговор на въпроса: „Защо някои излизат от това състояние, а други – не? Антропософски погледнато може да се каже, че душата пребивава в този свят, придобива опитности близки до смъртта, които може би ще й бъдат реализирани в бъдещите инкарнации. Въпросът тук е: „Дали да се прекъсне състоянието в кома? Има случаи, когато и след много години болният излиза от това състояние. Поддържането на живота, това е нещото, към което лекарите и близките се стремят и това е правилното решение.“

Д-р Винклер от Холандия сподели и своя опит от разговори за живота и смъртта с терминално онкоболни. Това у нас би се възприело трудно в този момент, не само поради редица трудности в лечението, но и заради преобла-

даването на Сетивната душа в южния темперамент.

Името на всеки от нейните пациенти бе изписано върху слайдовете, и тя говореше за всеки един за последните му дни с много любов. Смисълът на нейното послание бе преодоляване на страха, всеки един от разговорите е имал психотерапевтичен ефект върху умирацията. „Какво става след смъртта, къде отива душата?“ са част от най-задаваните въпроси.

Д-р Винклер показа своя пионерски опит в изследване на Съзнателната душа на своите сънародници, и тя като антропософ и езотерик е поемала и моралния ангажимент да съпровожда някои от тези души до Прага, така и след него, което е неопенима помощ за тях.

И сега, 100 г. след онази лекция на Рудолф Щайнер, въпросите продължават да ни пробуждат, но и отговорите също нарастват, особено когато са насочени към живота.

Конгресът в Болоня можа да направи видими някои от измеренията, разкрити от преди век.

Д-р Трайчо Франгов, лекар, антропософ

* Университетът в Болоня, известен като „Alma Mater Studiorum“, (грижовна майка на науките), 1088 г. Той съществува днес с около 100 000 студенти и е записал в хрониките си имена като Данте Алигиери, Франческо Петрарка, Коперник, Маркони, Пазолини, Умберто Еко. В този университет в Болоня следва и Мари фон Сиверс-Щайнер. Негов основател е Ирнерио, като неговите ученици – 4-5 на брой продължават утвърждаването му. Най-известният от тях е Булгаро, за него дори се смята, че има български произход. Той има основни заслуги през 12 век висшето училище в Болоня да е водещо, заедно с по-късно създадените университети в Париж, Оксфорд и Падуа.

СЕМИНАР ПО ВАЛДОРФСКА ПЕДАГОГИКА

на тема „Индивидуалност и общност“

Организиран от сдружение „Приятелите на валдорфската педагогика“

Семинарът ще се състои от 31.07. до 05.08.2011 г. в София, детска градина „Златно зрънце“, кв. Драгалевци“, ул. 508/18А.

Време на занятията: 8:30 – 17:30 ч.

Семинарът включва:

- Общи лекции за всички участници на теми:
 1. Социалното тричленно устройство – Рудолф Щайнер
 2. Аз и светът – светът и Аз
 3. Кога говорим за общности?
 4. Азът и неговите компетентности
 5. Как да водим малкото дете към общността?
- Работа по групи: Методика и дидактика на валдорфското педагогическо изкуство
- Занимания по изкуство (рисуване)

Лекторите на семинара са от Германия.

Заниманията по изкуство ще се водят от български, завършили тригодишен международен семинар по арт-терапия.

В семинара могат да се включат учители, родители и всички желаещи да се запознаят с педагогическото изкуство на Рудолф Щайнер.

Такса участие: 120 лв. За членове на Сдружение „Приятелите на валдорфската педагогика“ – 20% отстъпка. За желаещите е осигурен топъл обяд на място срещу 7 лв./ден.

За повече информация можете да се обръщате към Величка Йорданова, тел. 0878 611157 и към Теофана Манева, тел. 0878564355.

„НОВАТА ЕПОХА НА МИХАИЛ И ЗАДАЧИТЕ ПРЕД АНТРОПОСОФСКОТО ОБЩЕСТВО“

Втора национална конференция с международно участие
По случай 10-годишнината от основаването на Антропософското общество в България
22 - 25 СЕПТЕМВРИ 2011 г., СОФИЯ, БЪЛГАРИЯ

„Вие ще страдате много.... Земята или има бъдеще, или няма бъдеще. Земното бъдеще е неразделно свързано с антропософията. А ако антропософията няма бъдеще, тогава и цялото земно човечество няма бъдеще...“

*Р. Щайнер
8 февруари 1924 г.*

Скъпи членове на Антропософското общество, скъпи гости и приятели,

150-та годишнина от рождението на Рудолф Щайнер и 10-та годишнина от основаването на Антропософското общество в България са поводът за тази очаквана от всички Конференция.

Архангел Михаил като архангел на слънцето заема особено място в духовната история на човечеството. „Битката с дракона“ ни съпровожда още от началото на Сътворението. Архангел Михаил стои зад действията на Мардук, Индра, Аполон, Митра и Зигфрид. През 4-то столетие пр. Хр. той инспирира Аристотел, чиято „логика“ замени старото ясновидство и отвори пътя на естествено-научното мислене.

Днес живеем в петата следатлантска епоха. От 1879 г. арх. Михаил пое жезъла от арх. Гавраил и отново оглави духовното ръководство на човечеството. Една трета от неговия „мандат“ изтече. Разпознаваме ли знаците на Михаил? Каква е новата стратегия на духовния свят? Кои са новите Михаиллови добродетели? Имаме ли място в християнството на бъдещето, което ще включва в себе си кармата и реинкарнациите?

– Ето част от въпросите, които ще ни вълнуват през дните на Конференцията.

Надяваме се заедно да си припомним извървения път на нашето Антропософско общество, да вникнем в задачите на днешния ден и да отправим поглед в бъдещето.

Като благодарим сърдечно на фондация „Хелиас“, приканваме ви да се включите в нашата обща работа и в нашия общ Михаиллов празник.

От Ръководството на АОБ

ОБЩА ИНФОРМАЦИЯ

Място на конференцията – хотела към Дома на учения при БАН, ул. „Шипченски проход“ 50, София. (Срещу завод „Електроника“. Градски транспорт: трамвай № 20 и 23, автобус № 11)

Такса за участие:

За цялата конференция – 40 лв., за един ден – 10 лв., за отделна лекция 5 лв. За хора с ниски доходи 50% намаление.

Настаняване:

Тези, които нямат място за нощуване могат да използват хотела посочен по-горе. Желателно е да направят предварително заявка на телефон (02) 871 0009 или (02) 870 2140, e-mail housebas@bas.bg

Занимания по изкуство в група

по избор една от посочените по-долу групи:

1. Рисуване с пастел – водещ Вихра Калапишева
2. Рисуване с акварел – водещ Нина Стамова
3. Моделиране с глина – водещ Снежана Бечева
4. Рисуване с въглен – водещ Мариана Николова

Тематични разглеждания в група

По избор една от посочените по-долу теми:

1. „Общността в духовното търсене“ – водещ Ханс Хаслер
2. „Инициативи в областта на социалната терапия и биодинамичното стопанство“ – водещ Хартвиг Елерс
3. „Пътят към храма“ – водещ Рон Дунселман
4. „Смъртта като раждане“ – водещ Пайви Лапалайнен

За всички възникнали въпроси моля обръщайте се на адрес conference2011@aobg.org, или на следните телефони:

07144 / 5691 (д-р Д. Димчев)

02 / 8407643 (Диана Ботушарова)

ПРОГРАМА

Четвъртък 22 септември	
15:00	Посрещане на гостите и регистрация. Записване в групите по изкуство и тематични разговори.
17:00	Откриване
18:00	Пауза
19:00	„Общността в духовното търсене“ Лекция от Ханс Хаслер
Петък 23 септември	
09:30	Занимания по изкуство в група
10:30	Кафе пауза
11:00	„Десетте години“ – Д-р Д. Димчев
12:00	Обедна пауза
14:00	„Художественият импулс в светлината на Духовната наука и представяне на съпътстващата изложба“ – Мариана Николова
15:00	Тематични разговори в група
16:00	Кафе пауза
16:30	„Сътворението и геният на българския език“ – Георги Акабаалиев
17:00	Представяне на сдружението „Приятели на Валдорфската педагогика“ – Величка Йорданова
17:30	„Антропософските практически направления в България“ – Дорина Василева
18:00	Вечерна пауза
19:00	„Михаиловия импулс в нашето съвремие“ Лекция от Хартвиг Елерс
Събота 24 септември	
09:30	Занимания по изкуство в група
10:30	Кафе пауза
11:00	„Михаиловото време в живота на д-р Рудолф Щайнер“ – Д-р Трайчо Франгов
12:00	Обедна пауза
14:00	„Михаиловите имагинации на Рудолф Щайнер“ – Диана Ботушарова
15:00	Тематични разговори в група

16:00	Кафе пауза
16:30	„Опасностите на XXI век“ – Лиана Антонова
17:00	Поетично творчество
17:30	Представяне на групата по драматично изкуство „Мария Щайнер“
18:00	Вечерна пауза
19:00	„Светът ще стане храм“ Лекция от Рон Дунселман
Неделя 25 септември	
09:30	„Заветът на Рудолф Щайнер“ – Георги Христов
10:30	Кафе пауза
11:00	Споделяне на впечатления от конференцията. „Бъдещето на Антропософското общество и движение“ – Разговор в кръг. Водещи Георги Акабалиев и Йордан Димитров
13:00	Край на конференцията

П О К А Н А ЗА ЙОАНОВДЕН

Антропософското Общество в България кани всички свои членове и приятели на Йоановден. Празникът ще се проведе в парк „Аязмото“, в Стара Загора на 26.06.2011 г. от 11:00 ч.

Каним всички гости пред паметника на Митрополит Методий Кусев в 10:30 ч. (до ресторант „Кипарис“)

П Р О Г Р А М А

- 11:00 – Календар на Душата
- 11:05 – „Йоановден и човешката душа“ – встъпителни думи от Георги Акабалиев
- 11:15 – Социални упражнения – Иглика Ангелова
- 11:30 – Лекция от Георги Христов
- 12:00 – Музикално-поетичен рецитал: „Съмна в сънните градини“
- 12:20 – Пауза
- 12:30 – Откъс от четвърта сцена на първата Мистерийна драма
- 12:50 – Музикално изпълнение на флейти
- 13:00 – социални контакти, обяд

ЗАПОВЯДАЙТЕ!

ОТКРИТО ПИСМО до Антропософското общество в България

Здравейте всички,

Мисля, че няма нужда да обяснявам какво значение имат Светла Бисерова и домът ѝ за антропософите и Антропософското общество в България.

Препращам ви зова за помощ, който дъщерята на Светла отправя към всички нас с молба да се включим в „акцията“ по ремонта на помещенията, които се ползват основно за антропософски нужди. Тъй като не всички сме специалисти по ремонтни дейности, предлагам, ако може Йордан да поеме основно ръководството им, а ние да се погрижим да покрием разходите му по пътуването и престоя в София.

Моля също УС да се погрижи информацията за тази инициатива да стигне по възможност до всички приятели.

Надявам се, че чрез този акт на практическа съпричастност и солидарност ще укрепнат и духовните връзки в общността ни.

Благодаря ви предварително и разчитам на вашето съдействие!

Величка Йорданова

* * * * *

Скъпа Величке,

Както накратко ти споменах, майка ми, която от тридесет години насам работи за антропософското движение и общество има големи проблеми със здравето. Тя вижда много слабо и едва се движи, инвалид е във висока степен. От няколко години жилището ѝ се намира в много лошо състояние и тя няма сили и средства да промени каквото и да било. Част от него – гостната и фойето – служат от 10 години за антропософски срещи, семинари и за библиотека.

Аз живея в чужбина и имам изключително малко време да помогна на майка си. Едва тази година мога да си позволя да остана в България за няколко седмици, тъй като трябва да работя и през ваканциите. Аз се заех да оправя сервизните помещения и стаята на майка ми. Но виждам, че няма да мога да се справя с гостната и фойето, които се използват предимно за антропософски цели.

Тъй като разполагам с ограничени парични средства и не мога да наема майстори, се обръщам към теб и антропософското общество с голяма молба за доброволна помощ. Ти изрази съгласието да подкрепиш моята инициатива и да разпространиш информацията за нея, за което съм ти дълбоко признателна!

Почистващите и ремонтни работи ще се състоят в периода от пет дни между 2 и 6 септември от

09:00 до 18:00 часа на улица „Цар Симеон“ 55, етаж 2. Изключително ще съм благодарна за всяка помощ и присъствие. По твой съвет изброявам какво има да се прави:

Петък, 2. август:

1. изнасяне на всички мебели и тяхното съдържание (4 библиотеки, диван, 2 фотьюла, маса, гардероб, шкафче за обувки, табуретки, канапе, килим) на стълбите
2. пренасяне на меката мебел за тапициране на съседната улица
3. евентуално откъртване на 4 плоскости ламперия
4. подготовка на стените за боядисване, облепяне на дограмата, лампите и вратите

Събота, 3. август:

5. - боядисване с бяла латексова боя на стените и таваните във фойето и хола
6. - започване на свалянето на старата боя от дограмата с горелка и шпакла

Неделя, 4. август:

7. - дограма – сваляне на старата и нанасяне на новата боя
8. - купуване и донасяне на нови етажерки за книгите, които стоят в кашони
9. - евентуално боядисване на част от пода

Понеделник, 5. август:

10. - довършване на боядисването на дограмата и на пода

вторник, 6. август:

11. - внасяне на всички мебели и вещи
12. - подредба на книгите
13. - заключителна почерпка

За тази работа се нуждаем от много доброволци: за носене, подготовка, подредба, боядисване, почистване, остъргване, координация, помощни работи. Аз ще осигуря всички материали (бои, четки, мечета, шпакли, ръкавици и прочие), както и напитки и храна по време на работата, така че никога да не влиза в разходи, работата да прави удоволствие и настроението да е добро!!!

Ще имаме нужда и от инструменти като: бор-машина, стълба, горелка и др. и ще бъде чудесно, ако и в това отношение получим подкрепа. Моля донесете старо облекло за ремонти.

Моля всички желаещи да се обадят на мен или Величка по телефона или по имейл и да заявят участието си, като споменат с какво биха желали и могли да помогнат, в кои дни и по кое време, най-късно до 1. септември (най-добре веднага). На 2. Септември ще изпратя на всички таблица с още по-конкретен план.

Надявам се на добър отзвук и обещавам, че ще бъде много весело!!!

Ледя Иванова

Тел. 0876 185 643, имейл: leda.ivanova@web.de

Величка Йорданова

Тел. 0878 611 157, имейл: weli.jordan@gmail.com

АНТРОПОСОФСКИ УЧЕБНИ ГРУПИ

ВАРНА

Антропософска група

Дафина Димова, тел. 0896 642 822
Работа по книгата "Мисията на Михаил".

Антропософска група

Радослава Ангелова, тел. 0878 965 650
ул. "Бдин" 7
Работа по книгата "Евангелието на Йоан".

ПЛЕВЕН

Антропософска група "Светилник"

Галина Трифонова
тел. (064) 840 564; 0888 632 206
През четвъртък от 19:00 ч. работа по книгата "Фази" на Бернард Лийвехуд

СОФИЯ

Група "Михаил"

Лалка Фингарова, тел. (02) 868 99 49; 0888 263 741
Всяка събота от 16 ч. работа по темата на годината, "Кармични отношения IV" и Медитацията на Основополагацията камък.

Работа с биографията, социална художествена терапия и работа с приказка

Светла Бисерова, тел. (02) 988 01 78
Малки групи в удобно време по заявка.
1000 София, ул. "Цар Симеон" 55

Антропософски кръг "Аристотел"

Доц. д-р Иванка Кирова, Тел. (02) 831 78 74
Два пъти месечно в четвъртък.
Работа по темата "Езотерично християнство".
1303 София, ул. "Брегалница" 82

Група "Рудолф Щайнер"

Александър Бояджиев
тел. 0888 406 095
1113 София, ул. "А.П. Чехов" № 24, ет.5, ап.6
Всяка неделя от 17 ч. работа в/у петте евангелия и "Апокалипсиса на Йоан", Р. Щайнер

Социална художествена терапия

Нина Стамова, тел. (02) 987 53 60
1000 София, ул. "Хан Крум" 8

Група "Ариадна"

Диана Ботушарова
тел. (02) 840 76 43; 0889 345 730
E-mail: diana_ros@abv.bg
бул. "Ботевградско шосе", бл. 2-Е, ап. 8
Всяка първа събота от месец от 10:00 часа Работа в помощ на душите отвъд Прага.

Група за слово и драма

"Мария Щайнер"

Богдана Вульпе
тел. (02) 983 18 68; 0885 836 822

Група "Космософия"

Лиана Антонова, тел. (02) 856 67 35
1618 София, ж.к. "Бъкстон", бл.3, вх.В, ап.51
През неделя от 15 ч. работа по "Апокалипсиса на Йоан" от Рудолф Щайнер, медитация, занимания с теософия, езотерична астрология и други избрани лекции от Рудолф Щайнер.

Група "София"

Васил Назъров, тел. 0878 817 417
E-mail: nazarov@aobg.org
ул. "Ген. Паренсов" 47 (вътрешна сграда)
През седмица в неделя от 11:00 часа, работа по "Философия на свободата" на Рудолф Щайнер

СТАРА ЗАГОРА

Група "Антропос-София"

Дора Петрова, тел. (042) 643 500
Всяка сряда от 19:00 ч. - тема на годината и "Кармични отношения II".
6000 Стара Загора, ул. "К. Ганчев" 41, ет.2

Група "Рудолф Щайнер"

Георги Акабалиев, тел. 0878 398 509
Всеки вторник, работа по темата на годината и "Антропософията като космософия II".
6000 Стара Загора, ул. "К. Ганчев" 41, ет.2

Група за начинаещи

Иглика Ангелова и Йордан Димитров
тел. 0897 657 298; 0885 059 789
Всеки понеделник от 19:00 ч. работа по книгата на Рудолф Щайнер "Тайната наука".

Група "Клуб на родителите"

Иглика Ангелова, тел. 0897 657 298,
всеки петък от 19:00 ч. разглежда възрастови етапи в развитието на детето.
6000 Стара Загора, ул. "К. Ганчев" 41, ет.2

Социална художествена терапия (арт-терапия)

Дочка Колева, тел. (042) 621 330; 0886 824 715
Два пъти месечно в четвъртък.
6000 Стара Загора, ул. "К. Ганчев" 41, ет.2

ТЪРГОВИЩЕ

Група по лечебна педагогика

Константин Адамов
ул. "Митрополит Андрей" 85, вх.Ж, ет.4, ап.12
тел.: (0601) 811 07; (0899) 609 516
Работа по курса по лечебна педагогика

ЯМБОЛ

Група "Светлина"

д-р Ива Манева, тел. 0887 179 057
E-mail: svetlina05@abv.bg
Всяка сряда от 18 ч. работа върху темата на годината и "календар на душата".

ФОНД за НАБИРАНЕ на СРЕДСТВА

за закупуване на

Антропософски дом в София

(към Антропософско общество в България)

ДАРИТЕПСКИ СМЕТКИ:

BGL BG24UNCR76301075590031
USD BG10UNCR76301175509595
EUR BG07UNCR76301475508630

Всички суми преведени по тези сметки както от физически, така и от юридически лица, подлежат на данъчни облекчения.

Текуща наличност: 2130 лв.

За контакти:

- Георги Акабалиев - 0878 398 509
- Александър Бояджиев - 0888 406 095

БЛАГОДАРИМ ВИ!

РЕДАКЦИОННА КОПЕГИЯ

Светла Бисерова, Веселина Велкова,
Светлана Желева, Васил Назъров

Адрес:
1000 София,
ул. "Цар Симеон" 55
Светла Бисерова

тел.: (02) 980 84 64; 988 01 78
imeйn: vestnik@aobg.org
yebcaйт: www.aobg.org

За съдържанието на публикуваните материали, отговорност носят единствено техните автори.